

~~*Komisja Nadzoru Finansowego*~~

Komisja Nadzoru Finansowego

Rekomendacja U

dotycząca dobrych praktyk w zakresie bancassurance

projekt

Wstęp

~~Niniejsza~~ Rekomendacja wydana jest na podstawie art. 137 ust. 1 pkt 5) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. –Prawo bankowe (t.j. Dz.-U. z ~~2012~~2021 r., poz. ~~1376~~2439, z późn. zm.) i stanowi zbiór zasad dotyczących ~~dobrych praktyk w zakresie bancassurance.~~

~~Rekomendacja U jest wydawana w celu poprawy jakości standardów współpracy pomiędzy bankami i zakładami ubezpieczeń w zakresie oferowania klientom produktów ubezpieczeniowych przez banki., dalej: ustawa Prawo bankowe), art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1844, z późn. zm., dalej: ustawa o SKOK) oraz określenia warunków dla stabilnego rozwoju rynku bancassurance.~~

~~W Urzędzie~~ art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 660). Zastępuje ona Rekomendację U Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadzone zostały na przełomie 2011 r. i

~~2012 r. analizy mające na celu dokonanie wstępnej oceny zidentyfikowanych podczas bieżących działań nadzorczych praktyk stosowanych przez banki w zakresie oferowania produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami bankowymi (ang. bancassurance). Analizy te ujawniły występowanie nieprawidłowości w postępowaniu banków. Równoległe, artykuły prasowe traktujące o relacjach bank – klient w zakresie bancassurance wskazywały szereg negatywnych przykładów, w których stroną pokrzywdzoną był klient banku.~~

~~Stwierdzone przez organ nadzoru zastrzeżenia w zakresie współpracy banków z zakładami ubezpieczeń, zostały przekazane bankom i zakładom ubezpieczeń w pismach:~~

- ~~• z dnia 21 lutego 2012 r. dotyczącym dystrybucji ubezpieczeń przez banki,~~
- ~~• z dnia 26 września 2012 r. dotyczącym dystrybucji finansowych produktów o charakterze inwestycyjnym nieprofesjonalnym odbiorcom usług finansowych (nie dotyczyło bezpośrednio zagadnienia bancassurance),~~
- ~~• z dnia 7 marca 2013z czerwca 2014 r. dotyczącym ujmowania w przychodach banków wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń,~~
- ~~• z dnia 23 grudnia 2013 r. dotyczącym sprawozdań finansowych banków.~~

~~Standardy współpracy banku i zakładu ubezpieczeń z jednej strony nie powinny ograniczać rozwoju sektora bankowego, a z drugiej muszą zapewnić jego bezpieczne i stabilne funkcjonowanie w długim okresie, mając kluczowe znaczenie także dla stabilnego rozwoju gospodarki. Osiągnięcie założonego celu spowoduje, że rynek bancassurance w Polsce będzie rynkiem nie tylko dochodowym, ale również działającym prawidłowo.~~

~~Nie można także zapominać, że Rekomendacja U jest kolejnym działaniem w kierunku uregulowania relacji na rynku bancassurance (kroki podejmowane dotychczas przez Związek Banków Polskich i Polską Izbę Ubezpieczeń należy uznać za cenne, jednak niezależnie od nich zachodzi konieczność wskazania stanowiska organu nadzoru w odniesieniu do niektórych~~

zagadnień). W opinii Komisji Nadzoru Finansowego należy ten obszar aktywności banków uporządkować, aby zapewnić odpowiednią ochronę nieprofesjonalnym uczestnikom rynku finansowego (klientom, konsumentom). Zakres ochrony tych uczestników rynku określony jest eo do zasady w przepisach prawa. Można wskazać następujące akty prawne, które podejmują ten problem: – art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;¹

– art. 169 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej;²

– art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.³

Niezależnie od tego uzasadnione jest wskazanie przez organu nadzoru pożądanych praktyk rynkowych w obszarze bancassurance.

Projektując postanowienia Rekomendacji U organ nadzoru miał jednocześnie na względzie, że nie powinny one powodować nieuzasadnionych obciążeń, które mogłyby prowadzić do odchodzenia banków od prowadzenia tego typu działalności, natomiast powinny tworzyć warunki dla stabilnego rozwoju rynku bancassurance.

Podczas projektowania Rekomendacji U dokonano przeglądu rozwiązań regulacyjnych oraz praktyki międzynarodowej i niektóre z tych rozwiązań uwzględniono przy opracowaniu ostatecznego kształtu Rekomendacji.

Zagadnienia objęte Rekomendacją U

Wszystkie Rekomendacje odnoszą się do prowadzenia działalności polegającej na oferowaniu ubezpieczeń przez banki i dotyczą następujących obszarów:

1. – zarząd i rada nadzorcza,
2. – zabezpieczenie banku przed ryzykiem,
3. – rola banku,
4. – polityka rachunkowości,

¹ Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.: **Art. 76.** Władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa.

² Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej: **Art. 169.**

1. Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.

2. Unia przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 poprzez:

a) środki, które przyjmuje na podstawie artykułu 114 w ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego;

b) środki, które wspierają, uzupełniają i nadzorują politykę prowadzoną przez Państwa Członkowskie.

3. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmują środki określone w ustępie 2 litera b).

4.1. Środki przyjęte na podstawie ustępu 3 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z Traktatami. Są one notyfikowane Komisji.

³ Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej: **Art. 38.** Zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii.

5. relacje z klientami,

6. system kontroli wewnętrznej w zakresie bancassurance.

Poszczególne Rekomendacje są wskazaniem przez Komisję Nadzoru Finansowego pożądanego sposobu prowadzenia przez bank działalności w tych przypadkach, gdy przepisy prawa nie regulują tego lub czynią to w sposób niewystarczająco dookreślony, a istnieją przesłanki dla ukształtowania dobrej praktyki rynkowej w obszarze działalności polegającej na oferowaniu ubezpieczeń przez banki.

Z uwagi na charakter obszaru, którego dotyczy Rekomendacja U, część postanowień odnosi się do kwestii, które w dotychczasowej praktyce zostały uregulowane zgodnie z możliwościami wynikającymi z obowiązujących przepisów, jednak z uwagi na rodzaj relacji łączących bank, zakład ubezpieczeń i klienta, kwestiom tym należy poświęcić szczególną uwagę. Należy ponadto pamiętać, że wyjaśnienie wszelkich wątpliwości będzie sprzyjać budowaniu prawidłowych relacji banku z klientami.

Rekomendacje stanowią ramy dla poprawnej identyfikacji, nadzoru i zarządzania ryzykiem związanym z., wyznaczającą standardy współpracy podmiotów zainteresowanych oferowaniem ubezpieczeń przez banki oraz są zbiorem zaleceń w stosunku do polityki rachunkowości banku, systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcjonującej klientom produktów ubezpieczeniowych w ramach tego systemu komórki do spraw zgodności (*ang. compliance*), które pośrednio i bezpośrednio powinny zapewniać właściwe uregulowanie obszaru objętego Rekomendacją U w ramach wszystkich procesów związanych z tą działalnością banku bancassurance.

Organ nadzoru oczekuje, że oferowanie ubezpieczeń klientom przez banki będzie pozostawać zgodne z uregulowaniami wewnętrznymi przyjętymi w ramach polityki opracowanej przez bank i zatwierdzonej przez zarząd banku, a cały proces będzie podlegał nadzorowi ze strony rady nadzorczej banku.

Ze względu na różne strategie działalności, doświadczenie oraz stopień konkurencji na rynku bancassurance, pomiędzy poszczególnymi bankami występują znaczne różnice co do wartości, jakości i konstrukcji oferowanych produktów ubezpieczeniowych. Polityka banków powinna być zatem wypadkową obowiązujących przepisów prawa, regulacji i limitów ustalonych przez bank oraz dobrych praktyk rekomendowanych przez nadzór.

Zakres stosowania

Rekomendacja U skierowana jest do wszystkich banków działających na podstawie przepisów prawa polskiego, zaangażowanych we współpracę z zakładami ubezpieczeń poprzez oferowanie ubezpieczeń rozumiane jako pośrednictwo w zawieraniu umów ubezpieczenia, oferowanie przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek lub gdy klient finansuje koszt ochrony ubezpieczeniowej dotyczącej ryzyka ponoszonego przez bank. Postanowienia Rekomendacji U, które mają na celu wyeliminowanie niepożądanych zjawisk na rynku bancassurance, mogą skutkować słabszą pozycją konkurencyjną banków wobec działających na polskim rynku podmiotów podlegających jurysdykcji państw obcych, co mogłoby nieuchronnie prowadzić do nierównego traktowania podmiotów oraz potencjalnie wzrostu ryzyka

~~systemowego. Dlatego, kierując się zasadą dobra ogólnego, w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia takich zjawisk, Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że oddziały instytucji kredytowych w Polsce będą w odpowiednim zakresie przestrzegać postanowień Rekomendacji U, w szczególności Rekomendacji 1 oraz 7–20.~~

Rekomendacja U skierowana jest do:

- banków krajowych, oddziałów banków krajowych znajdujących się poza granicami Polski i oddziałów banków zagranicznych w rozumieniu ustawy Prawo bankowe (dalej: banki),
- spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w rozumieniu ustawy o SKOK (dalej: SKOK),
- oddziałów instytucji kredytowych w rozumieniu ustawy Prawo bankowe o ile przedmiotem ich działalności są czynności uregulowane niniejszą Rekomendacją

współpracujących w zakresie bancassurance z krajowymi zakładami ubezpieczeń i zagranicznymi zakładami ubezpieczeń w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1130, z późn. zm., dalej: ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), wykonującymi działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: zakłady ubezpieczeń).

W przypadku banków spółdzielczych działających w zrzeczeniu, oczekiwaniem organu nadzoru jest, aby postanowienia ~~dotyczące~~ przyjmowanej polityki były opracowywane przy wsparciu banków zrzeszających, z uwzględnieniem indywidualnej specyfiki i profilu ryzyka każdego zrzeszonego banku oraz zasady proporcjonalności. O zakresie i stopniu zaawansowania przyjmowanych procedur powinna decydować skala działalności. Proces tworzenia regulacji wewnętrznych w tych bankach, pomimo aktywnej roli banku zrzeszającego, nie może jednak stać w sprzeczności ze zdefiniowanym w poszczególnych rekomendacjach zakresem obowiązków i odpowiedzialnością statutowych organów zrzeszonych banków spółdzielczych. Postanowienia Rekomendacji U dotyczące systemu kontroli wewnętrznej stosuje się odpowiednio do banków spółdzielczych, w których zgodnie z art. 10 ustawy Prawo bankowe kontrola wewnętrzna wykonywana jest przez bank zrzeszający.

~~Postanowienia Rekomendacji U dotyczące systemu kontroli wewnętrznej stosuje się odpowiednio do banków spółdzielczych, w których zgodnie z art. 10 ustawy Prawo bankowe kontrola wewnętrzna wykonywana jest przez bank zrzeszający.~~

Mając na uwadze przedmiot działalności Kasy Krajowej, określony w art. 44 ust. 5 ustawy o SKOK, organ nadzoru wyraża oczekiwanie, że będzie ona wspomagać SKOK w procesie wdrażania postanowień Rekomendacji U dążąc jednocześnie do ograniczenia obciążeń organizacyjnych z tym związanych.

Z uwagi na duże zróżnicowanie SKOK co do skali prowadzonej przez nie działalności (wielkość sumy bilansowej, liczba członków, liczba zatrudnionych itd.) i związanego z nią ryzyka, przy stosowaniu postanowień Rekomendacji U zastosowanie ma zasada proporcjonalności. W myśl tej zasady, sposób realizacji tych rekomendacji i wskazanych w nich celów może być odmienny w poszczególnych SKOK. W związku z tym Rekomendację należy traktować jako zbiór

dobrych praktyk, jednak stosowanie tych praktyk powinno zależeć m.in. od tego, na ile przystają one do specyfiki i profilu ryzyka SKOK, szczególnych uwarunkowań prawnych, w jakich się ona znajduje oraz stosunku kosztów ich wprowadzenia do wynikających z tego korzyści (także z perspektywy bezpieczeństwa członków SKOK). Jednocześnie nadzór oczekuje, że decyzje dotyczące zakresu i sposobu wprowadzenia wskazanych w Rekomendacji rozwiązań poprzedzone zostaną pogłębioną analizą i poparte będą stosowną argumentacją.

Do najmniejszych SKOK rozumianych jako SKOK spełniające łącznie dwa kryteria, tj. o sumie bilansowej mniejszej niż 50 mln zł oraz o liczbie członków poniżej 10 tys. odnoszą się bezpośrednio rekomendacje główne (tj. Rekomendacja 1, Rekomendacja 2, itd.), a w zakresie objętym rekomendacjami szczegółowymi (tj. rekomendacjami 1.1, 1.2, itd.), SKOK mogą wprowadzić własne rozwiązania, mając na uwadze, aby rozwiązania te zapewniały realizację celów określonych w poszczególnych rekomendacjach, z wyjątkiem Rekomendacji 6 oraz 1021, które powinny być stosowane w pełnym zakresie przez wszystkie SKOK.

Kierując się zasadą dobra ogólnego, w celu ograniczenia ryzyka systemowego, Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że oddziały instytucji kredytowych w Polsce będą w odpowiednim zakresie również przestrzegać postanowień Rekomendacji U, w tym w szczególności Rekomendacji 7, 8 oraz 10 - 21.

Rekomendacja U dotycząca uwzględnia uregulowania zawarte m.in. w:

- a) Ustawie Prawo bankowe;
- b) Ustawie z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 1881, z późn. zm., dalej: ustawa o dystrybucji ubezpieczeń) implementującej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (t.j. Dz.U. UE L 26 z 2016 r., s. 19, z późn. zm., dalej: IDD);
- c) Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- d) Ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 456, dalej: ustawa o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających);
- e) Ustawie o SKOK;
- f) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 861) implementującej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającą dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. UE L 173 z 2014 r., s. 349, z późn. zm.);
- g) Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2017/2358 z dnia 21 września 2017 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 w

odniesieniu do wymogów w zakresie nadzoru nad produktem i zarządzania nim dla zakładów ubezpieczeń i dystrybutorów ubezpieczeń (Dz.U. UE L 341 z 2017 r., s. 1, z późn. zm.);

- h) Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2017/2359 z dnia 21 września 2017 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 w odniesieniu do wymogów informacyjnych i zasad prowadzenia działalności mających zastosowanie do dystrybucji ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (Dz.U. UE L 341 z 2017 r, s. 8, z późn. zm.);
- i) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (Dz.U. UE L 352 z 2014 r., s. 1, z późn. zm., dalej: PRIIP);
- j) Rozporządzeniu (WE) Nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz.U. UE L 243 z 2002 r., s. 1, z późn. zm.);
- k) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. UE L 176 z 2013 r., s. 1, z późn. zm.).

Wpływ na standardy współpracy instytucji zainteresowanych oferowaniem klientom produktów ubezpieczeniowych ma nie tylko Rekomendacja U, ale także inne Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego. Postanowienia w nich zawarte powinny obowiązywać w zakresie wynikającym z przedmiotu poszczególnych rekomendacji. W przypadku następujących obszarów: system kontroli wewnętrznej, relacje z klientami, ład wewnętrzny i konflikty interesów. Rekomendacja U powinna być stosowana w zgodzie z zaleceniami nadzorczymi zawartymi w Rekomendacjach B-SKOK, H, S i Z.

Postanowienia Rekomendacji U należy traktować jako zbiór dobrych praktyk w zakresie dotyczących sposobu postępowania podmiotów zainteresowanych oferowaniem produktów ubezpieczeniowych w ramach bancassurance a nie jako powielenie katalogu istniejących przepisów czy też dodatkowe źródło powszechnie obowiązującego prawa. W związku z powyższym, przedstawiony w Rekomendacji U zbiór zasad dotyczących dobrych praktyk w zakresie bancassurance nie obejmuje kompleksowo obszaru dystrybucji ubezpieczeń. Wynika to z uregulowania kwestii dystrybucji ubezpieczeń w dwóch kluczowych pakietach regulacyjnych, które znajdują tu zastosowanie:

- Pierwszy pakiet regulacyjny obejmuje zasady dystrybucji ubezpieczeń zgodnie z IDD implementowaną w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń oraz aktach wykonawczych wydanych na jej podstawie, w szczególności rozporządzeniach delegowanych uzupełniających IDD⁴, jak również - dla produktów o charakterze inwestycyjnym -

⁴ Patrz: s. 4 lit. g i h.

zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie minimalnego zakresu danych zamieszczanych w ankiecie dotyczącej potrzeb ubezpieczającego lub ubezpieczonego (Dz.U. z 2016 r., poz. 167);

- Drugi pakiet regulacyjny obejmuje katalog obowiązków regulacyjnych nałożonych na podmioty rynku finansowego wobec klientów detalicznych, wskazanych w PRIIP.

Zagadnienia objęte Rekomendacją U dotyczą następujących obszarów:

I. Zarząd i rada nadzorcza;

II. Zarządzanie ryzykiem działalności w zakresie bancassurance;

III. Rola jednostki;

IV. Polityka rachunkowości;

V. Relacje z klientami;

VI. System kontroli wewnętrznej w zakresie bancassurance.

Implementacja Rekomendacji U powinna być dokonana z uwzględnieniem zasady proporcjonalności rozumianej jako dostosowanie przyjętych rozwiązań do indywidualnej specyfiki i profilu działalności. Oznacza to, że prowadząc działalność w zakresie bancassurance należy stosować się do regulacji, a zakres polityki i procedur powinien być adekwatny do skali i stopnia skomplikowania tej działalności.

Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że Rekomendacja U, stanowiąca załącznik do uchwały Nr ~~.../2014~~ Komisji Nadzoru

Finansowego z dnia 2014 r.
(Dz. ~~UrzU~~. KNF poz.....),

zostanie

wprowadzona zaimplementowana nie później niż do dnia ~~31 marca 2015~~ r.

Słowniczek stosowanych pojęć

1-a) Bancassurance - oferowanie ubezpieczeń przez bankijednostki (pośrednictwo w zawieraniu umów ubezpieczenia lub oferowanie przystąpienia do zawartej przez bank umowy ubezpieczenia jednostkę umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek) na podstawie umów zawartych pomiędzy bankiemjednostką a zakładem ubezpieczeń, powiązane bezpośrednio z produktem bankowymjednostki oraz niepowiązane bezpośrednio z produktem bankowymnim niepowiązane, w tym także oferowanie ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym. Przez bancassurance należy także rozumieć zawieranie przez bankjednostkę umów ubezpieczenia powiązanych z produktem bankowymjednostki, w przypadku których klient banknie będąc jednocześnie stroną umowy ubezpieczenia, ani ubezpieczonym w ramach tej umowy, na podstawie odrębnej umowy z jednostką, zobowiązany jest pokryć koszty ochrony ubezpieczeniowej bankujednostki przed poszczególnymi rodzajami ryzyka objętymi tą umową ubezpieczenia.

b) Dystrybutor ubezpieczeń - jednostka wykonująca działalność polegająca na dystrybucji ubezpieczeń w rozumieniu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.

c) Jednostka - to:

- Bank krajowy - osoba prawna, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo bankowe;
- Oddział banku zagranicznego - jednostka organizacyjna banku zagranicznego, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 20 ustawy Prawo bankowe;
- Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo Kredytowa - spółdzielnia w rozumieniu art. 2 ustawy o SKOK.

d) Klient - to podmiot:

- poszukujący ochrony ubezpieczeniowej lub zamierzający zawrzeć umowę ubezpieczenia, który wyraził wolę podjęcia czynności służących zawarciu, za pośrednictwem jednostki, umowy ubezpieczenia lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia grupowego, w której jednostka występuje jako ubezpieczający, lub
- ubezpieczający lub ubezpieczony w umowie zawartej za pośrednictwem jednostki, lub
- ubezpieczony w umowie ubezpieczenia na cudzy rachunek, w której jednostka występuje jako ubezpieczający, lub
- który, nie będąc jednocześnie stroną umowy ubezpieczenia, ani ubezpieczonym w ramach tej umowy, zamierza zawrzeć lub zawarł umowę z jednostką, w której zobowiązany jest pokryć koszty ochrony ubezpieczeniowej tej jednostki.

e) Komitet audytu - komitet do spraw audytu, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (t.j. Dz.U. L 158 z 2014 r.) oraz w Rozdziale 8 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (t.j. Dz.U z 2020 r., poz. 1415, z późn. zm.).

f) Model biznesowy dotyczący usług bancassurance - przyjęte przez bankjednostkę

generalne zasady współpracy z zakładami ubezpieczeń odnoszące się do roli ~~banku~~
jednostki

w procesie oferowania ubezpieczeń (np.: agentjako pośrednika ubezpieczeniowego,
ubezpieczającego w umowie ubezpieczenia grupowego).

g) Pośrednictwo ubezpieczeniowe - wykonywanie przez jednostkę pośrednictwa w
zakresie dystrybucji ubezpieczeń w rozumieniu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.

~~2. Pośrednik ubezpieczeniowy, ubezpieczający w umowie ubezpieczenia na cudzy~~
~~rachunek).~~

- h) - jednostka wykonująca dystrybucję ubezpieczeń za wynagrodzeniem w rozumieniu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.
- i) **Produkt jednostki** - produkt inny niż produkt ubezpieczeniowy oferowany przez jednostkę.
- j) **Wynagrodzenie** - wynagrodzenie otrzymywane przez jednostkę w zakresie dystrybucji ubezpieczeń w rozumieniu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń lub wynagrodzenie otrzymywane przez osoby przy pomocy których jednostka wykonuje czynności w zakresie bancassurance.
- k) **Zakład ubezpieczeń** - krajowy zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład ubezpieczeń w rozumieniu ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, który wykonuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność ubezpieczeniową w zakresie działu I albo działu II zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej „Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń”.

Spis rekomendacji

I. Zarząd i rada nadzorcza

Rekomendacja 1

Zarząd ~~banku~~ jest odpowiedzialny za opracowanie, zatwierdzenie, wdrożenie, zapewnienie przestrzegania, ocenę oraz ~~wprowadzenie w życie~~ weryfikację polityki w zakresie bancassurance. Polityka ta powinna wynikać z zatwierdzonej przez radę nadzorczą strategii prowadzenia działalności. Podział obowiązków i kompetencji ~~po~~między bank~~między jednostką~~ a ~~zakład~~zakładem ubezpieczeń w zakresie bancassurance wynik~~powinien~~ wynikać z umowy zawartej pomiędzy ~~bankiem~~jednostką i zakładem ubezpieczeń.

Rekomendacja 2

Zarząd ~~banku~~ powinien wyznaczyć osoby odpowiedzialne za ~~wprowadzenie w życie~~wdrożenie i realizację polityki ~~banku~~jednostki w zakresie bancassurance oraz zasad (polityki) rachunkowości w tym zakresie.

Rekomendacja 3

Zarząd ~~banku~~ powinien okresowo (co najmniej raz w roku) dokonywać ~~okresowej~~ oceny i weryfikacji realizacji polityki w zakresie bancassurance oraz ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian. Zarząd ~~banku~~ powinien informować radę nadzorczą o wynikach przeprowadzonej oceny oraz o wszelkich istotnych zdarzeniach mogących mieć wpływ na funkcjonowanie bancassurance w jednostce.

Rekomendacja 4

Rada nadzorcza, w ramach wypełniania swoich funkcji i odpowiedzialności za system zarządzania ryzykiem w ~~banku~~jednostce, powinna ~~monitorować~~nadzorować realizację polityki ~~banku~~jednostki w zakresie bancassurance oraz zasad (polityki) rachunkowości w tym obszarze. Częstotliwość przekazywania radzie nadzorczej raportów w tym zakresie powinna umożliwiać dostarczenie informacji o ~~zmianach~~zmianie profilu ryzyka ~~banku~~jednostki, z zachowaniem zasady proporcjonalności, tj. powinna być uzależniona od skali i charakteru działalności ~~banku~~jednostki w obszarze bancassurance.

Rekomendacja 5

~~Bank~~Zarząd powinien zapewnić odpowiednie rozdzielenie funkcji ~~sprzedaży~~oferowania produktów w ramach bancassurance, akceptacji ryzyka oraz monitorowania i kontroli ryzyka w strukturze organizacyjnej w zakresie prowadzonej działalności bancassurance.

II. Zabezpieczenie banku przed Zarządzanie ryzykiem działalności w zakresie bancassurance

Rekomendacja 6

Rekomendacja 6

~~Bank powinien podejmować czynności, które efektywnie zabezpieczą bank przed ryzykiem podejmowanej działalności.~~

Zarządzanie ryzykiem działalności w zakresie bancassurance powinno stanowić element strategii zarządzania ryzykiem w jednostce i pozostawać w zgodzie z ustalonym i zatwierdzonym „apetytem na ryzyko”, rozumianym jako bieżąca i przyszła gotowość jednostki do podejmowania ryzyka.

III. Rola banku jednostki

Rekomendacja 7

~~Bank powinien~~ Jednostka powinna prowadzić działalność w sposób nie powodujący wystąpienia konfliktu interesów, w szczególności ~~bank powinien~~ jednostka powinna zapewnić, ~~że takie funkcjonowanie, w którym~~ nie będzie dochodziło do jednoczesnego, w tym faktycznego, występowania ~~banku~~ jednostki jako ubezpieczającego i pośrednika ubezpieczeniowego.

IV. Polityka rachunkowości

Rekomendacja 8

~~Zarząd banku i rada nadzorcza są odpowiedzialne za zapewnienie, aby zasady (polityka) rachunkowości w zakresie rozliczania przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych była zgodna~~ były zgodne z obowiązującymi ~~bank~~ przepisami prawa, w tym ~~zakresie,~~ przede wszystkim z wynikającą z nich zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną. W przypadku oddziału instytucji kredytowej oraz zasadą współmierności oddziału banku zagranicznego odpowiedzialność w obszarze rachunkowości w zakresie rozliczania przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych spoczywa na dyrektorze oddziału.

I. Relacje z klientami

Rekomendacja 9

~~Bank~~ Komitet audytu powinien ~~prowadzić rzetelną politykę informacyjną oraz zapewnić, że dystrybucja~~ monitorować system kontroli wewnętrznej i system zarządzania ryzykiem w jednostce, w której istnieje obowiązek utworzenia takiego komitetu w zakresie rozliczania przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji produktów ubezpieczeniowych.

V. Relacje z klientami

Rekomendacja 10

Jednostka powinna posiadać sporządzone w formie pisemnej procedury określające sposób informowania klientów o oferowanych produktach ubezpieczeniowych w ramach bancassurance nie będzie generować ryzyka oraz uwzględniające wymogi w tym zakresie wynikające z przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Procedury te powinny zapobiegać niedostosowaniu produktu ubezpieczeniowego do wymagań i potrzeb klienta. Procedury powinny obejmować oferowanie produktów ubezpieczeniowych w ramach dystrybucji oraz przystąpienia do umów ubezpieczenia na cudzy rachunek, jak również oferowania produktów niedostosowanych do potrzeb klientów produktu jednostki, na podstawie którego klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej banku.

Rekomendacja 1011

Jednostka powinna jednoznacznie poinformować klienta w jakiej roli występuje - jako pośrednik ubezpieczeniowy, ubezpieczający w umowie ubezpieczenia na cudzy rachunek czy oferujący umowę z jednostką w której klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki.

Rekomendacja 12

Jednostka powinna przedstawić klientowi adekwatne i kompletne informacje o oferowanych przez siebie produktach ubezpieczeniowych, w sposób zrozumiały, rzetelny, niebudzący wątpliwości interpretacyjnych oraz nie wprowadzający w błąd, w celu umożliwienia klientowi wyboru produktu ubezpieczeniowego dostosowanego do jego wymagań i potrzeb.

Rekomendacja 13

Jednostka powinna umożliwić klientowi zapoznanie się z postanowieniami umownymi w zakresie stanowiącym o jego prawach i obowiązkach przed podjęciem przez klienta decyzji o złożeniu wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia (pośrednictwo) lub deklaracji przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek.

Rekomendacja 14

Jednostka powinna poinformować klienta przed podjęciem decyzji o złożeniu wniosku o zawarcie umowy z jednostką, w której zobowiązuje się on do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki o jego prawach i obowiązkach z niej wynikających.

Rekomendacja 15

W przypadku, w którym jednostka wymaga od klienta ochrony ubezpieczeniowej, jednostka powinna zapewnić klientowi swobodę wyboru zakładu ubezpieczeń, z którego usług klient zamierza skorzystać. Dla akceptacji przez jednostkę ochrony ubezpieczeniowej decydujące

powinny być kryteria wynikające z wymaganego przez jednostkę zakresu ochrony ubezpieczeniowej.

Rekomendacja 16

Jednostka nie powinna odmawiać zaakceptowania jako zabezpieczenia ekspozycji kredytowej ochrony ubezpieczeniowej udzielanej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej przez klienta w sytuacji, gdy ochrona ubezpieczeniowa udzielana na podstawie tej umowy ubezpieczenia zapewnia wymagany przez jednostkę zakres ochrony. Jednostka nie może narzucać wymogu przystąpienia przez klienta do umowy ubezpieczenia, w której jednostka występuje jako ubezpieczający. Jednostka nie powinna akceptować ochrony ubezpieczeniowej, która nie spełnia wymaganego przez nią zakresu ochrony.

Rekomendacja 17

W przypadku, gdy klient ma status ubezpieczonego, klient lub jego spadkobiercy powinni mieć zapewnioną możliwość bezpośredniego dochodzenia roszczeń w sytuacji, kiedy ~~bank~~jednostka jest podmiotem uprawnionym do dochodzenia wypłaty świadczenia od zakładu ubezpieczeń i podejmie decyzję o nieskorzystaniu z tego uprawnienia. ~~Bank powinien~~Jednostka powinna umożliwić klientowi i jego spadkobiercom samodzielne dochodzenie roszczenia.

Rekomendacja 18

Rekomendacja 11

W przypadku, gdy klient ma status ubezpieczonego, a ~~bank~~jednostka jest ubezpieczającym, ~~bank powinien~~jednostka powinna podejmować działania w interesie klienta lub jego spadkobierców.

Rekomendacja 12

~~Bank powinien przedstawić klientowi informacje o oferowanych przez siebie produktach ubezpieczeniowych towarzyszących oferowanemu produktowi bankowemu w celu umożliwienia klientowi wyboru produktu ubezpieczeniowego.~~

Rekomendacja 13

~~Bank powinien zapewnić swobodę wyboru przez klienta zakładu ubezpieczeń, z którego usług klient zamierza skorzystać. Dla akceptacji przez bank ochrony ubezpieczeniowej decydujące powinny być kryteria wynikające z wymaganego przez bank zakresu ochrony ubezpieczeniowej.~~

Rekomendacja 14

~~Bank nie powinien odmawiać zaakceptowania jako zabezpieczenia ekspozycji kredytowej ochrony ubezpieczeniowej udzielanej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej przez klienta. Bank nie może narzucać wymogu przystąpienia przez klienta do umowy ubezpieczenia grupowego, w której bank występuje jako ubezpieczający. Bank nie powinien akceptować ochrony ubezpieczeniowej, która nie spełnia wymaganego przez bank zakresu ochrony.~~

~~Rekomendacja nie dotyczy ubezpieczeń interesu banku.~~

~~Rekomendacja 15~~

~~Bank powinien umożliwić klientowi zapoznanie się z postanowieniami umownymi w zakresie stanowiącym o jego prawach i obowiązkach, przed zawarciem umowy ubezpieczenia przez klienta (pośrednictwo) lub przed wyrażeniem zgody przez klienta na finansowanie składki ubezpieczeniowej (umowa ubezpieczenia na cudzy rachunek). Bank powinien przedstawić klientowi adekwatne i kompletne informacje o produkcie ubezpieczeniowym, w szczególności w zakresie rodzajów ryzyka objętych umową ubezpieczenia warunków ochrony ubezpieczeniowej i wyłączeń z jej zakresu, możliwych przyczyn odmowy wypłaty świadczenia oraz zasad dotyczących finansowania ochrony ubezpieczeniowej.~~

~~Rekomendacja 16~~

~~Bank powinien~~ Rekomendacja 19

~~Jednostka powinna~~ posiadać zasady/procedury postępowania w przypadku umów ubezpieczenia, na podstawie których zakład ubezpieczeń może występować z roszczeniem regresowym do klienta ~~banku~~.

~~Rekomendacja 17~~

~~Bank będący ubezpieczającym może otrzymywać od klienta wyłącznie zwrot kosztów związanych z zawarciem i obsługą umowy ubezpieczenia.~~

~~Rekomendacja 18~~

~~Rekomendacja 20~~

~~Wynagrodzenie banku i inne korzyści jednostki otrzymywane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych powinno pośrednictwa ubezpieczeniowego powinny być ustalane przy uwzględnieniu wysokości ponoszonych przez ~~bank~~ jednostkę kosztów.~~

~~Rekomendacja 19~~ 21

~~Bank powinien jednoznacznie wskazywać klientowi czy występuje w roli pośrednika ubezpieczeniowego, czy ubezpieczającego.~~

~~Rekomendacja 20~~

~~Bank powinien~~ Jednostka powinna dochować należytej staranności w zakresie postanowień umowy ubezpieczenia zawieranej jako ubezpieczający z zakładem ubezpieczeń, jak również umowy ubezpieczenia, przy której zawarciu jednostka pośredniczy.

VI. System kontroli wewnętrznej w zakresie bancassurance

Rekomendacja 2122

~~System kontroli wewnętrznej w banku powinien obejmować~~ Jednostka powinna zapewnić, aby system kontroli wewnętrznej funkcjonował zgodnie z postanowieniami, odpowiednio Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach i Rekomendacji B-SKOK dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ładu korporacyjnego spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, obejmował działalność jednostki w zakresie bancassurance, w tym zwłaszcza procesy związane z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych oraz stosowanie odpowiedniego sposobu rozliczania przychodów związanych z oferowaniem ubezpieczeń przez jednostkę.

I. Zarząd i rada nadzorcza

Rekomendacja 1

~~bank.~~

~~I. Zarząd i rada nadzorcza~~

~~Rekomendacja I~~

Zarząd ~~banku~~ jest odpowiedzialny za opracowanie, zatwierdzenie, wdrożenie, zapewnienie przestrzegania, ocenę oraz wprowadzenie w życie – w formie pisemnej – weryfikację polityki w zakresie bancassurance. Polityka ta powinna wynikać z zatwierdzonej przez radę nadzorczą strategii prowadzenia działalności. Podział obowiązków i kompetencji ~~między bankiem a zakładem~~ między jednostką a zakładem ubezpieczeń w zakresie bancassurance wynikać z umowy zawartej ~~między bankiem a zakładem~~ między jednostką i zakładem ubezpieczeń.

- 1.1. Zarząd ~~banku~~ powinien zdefiniować kluczowe obszary polityki w zakresie bancassurance, które będą podlegać jego bezpośredniej kontroli.
- 1.2. Zarząd ~~banku~~ zatem powinien zatwierdzać zasady dotyczące działania w ramach kluczowych obszarów polityki zarządzania ryzykiem w zakresie bancassurance. System zarządzania ryzykiem w zakresie bancassurance powinien obejmować wszystkie zaangażowane w bancassurance komórki organizacyjne jednostki, powinien również w pełni uwzględniać istotę ekspozycji jednostki na ryzyko oraz obejmować wszystkie istotne rodzaje ryzyka.
- 1.3. Zarząd ~~banku~~ może delegować funkcje związane z realizacją innych niż kluczowe ~~obszarów~~ obszary polityki w zakresie bancassurance na wyznaczone przez siebie, kompetentne osoby.
- 1.4. Podział obowiązków i kompetencji pomiędzy poszczególnych członków zarządu ~~banku~~ oraz delegowanie funkcji związanych z realizacją innych niż kluczowe obszary w zakresie bancassurance nie może powodować konfliktu interesów.
- 1.5. ~~Rekomenduje się aby, z uwzględnieniem specyfiki prowadzonej działalności,~~ Polityka w zakresie bancassurance ~~obejmowała w szczególności, przygotowana w formie pisemnej, powinna obejmować co najmniej:~~
 - 1) w zakresie dokonywania wyboru zakładu albo zakładów ubezpieczeń do współpracy – określenie:
 - a) zasad dotyczących procesu dokonywania wyboru zakładów ubezpieczeń ~~przed podjęciem z nimi współpracy oraz warunków, z którymi mają zamiar nawiązać współpracę,~~
 - b) zasad dokonywania okresowych analiz sytuacji stanu bieżącego, w tym jakości przepływu informacji w trakcie trwania współpracy z wybranym ubezpieczycielem, w szczególności informacji dotyczących oferowanych produktów ubezpieczeniowych,
 - 2) w zakresie ~~określenia modelu biznesowego,~~ określenie:
 - a) roli banku ~~jednostki~~ w procesie oferowania ubezpieczeń z wykorzystaniem kanału ~~obszarze~~ obszarze bancassurance, ~~opis wybranego modelu biznesowego,~~

- b) czynności wykonywanych przez jednostkę na rzecz zakładu ubezpieczeń w
2) obszarze bancassurance,
- 3) w zakresie określenia produktów bankowych, w przypadku produktów
oferowanych w ramach bancassurance w procesie oferowania produktu jednostki,
określenie:
- a) kryteriów przygotowania oferty produktu powiązanego - produktu
ubezpieczeniowego i produktu jednostki,
 - b) zasad przygotowywania oferty marketingowej danego produktu
ubezpieczeniowego powiązanego z produktem jednostki,
 - c) zasad przygotowania odrębnego dokumentu zawierającego istotne informacje o
produkcie ubezpieczeniowym, o ile taki dokument jest przygotowywany przez
jednostkę⁵, lub zasad przygotowania innego, odrębnego dokumentu
zawierającego obiektywne informacje o produkcie ubezpieczeniowym, a także
dokumentu zawierającego informacje, o których bankmowa w art. 9 ust. 1 pkt 2
ustawy o dystrybucji ubezpieczeń,
- 3)4) w zakresie produktów jednostki, przy których jednostka zamierza oferować
klientom jako towarzyszące produkty ubezpieczeniowe, określenie:
- a) określenie kryteriów wyboru produktów bankowych, w przypadku jednostki,
przy których jednostka zamierza
oferowane będą oferować klientom towarzyszące produkty ubezpieczeniowe,
 - b) określenie kryteriów wyboru produktów ubezpieczeniowych, które będą
oferowane
klientom,
 - b) kryteriów wyboru produktów ubezpieczeniowych towarzyszących
 - c) produktom bankowym jednostki,
- 4) w zakresie roli, jaką produkty bancassurance pełnią w procesie oferowania produktu
bankowego:
- a) określenie kryteriów przygotowania połączonej oferty produktu
ubezpieczeniowego i bankowego,
 - b) określenie zasad przygotowywania oferty marketingowej dotyczącej produktu
ubezpieczeniowego i bankowego,
- 5) w zakresie określenia zasad współpracy z zakładami ubezpieczeń w odniesieniu do
produktów ubezpieczeniowych oferowanych przez jednostkę, określenie:
- a) określenie oczekiwanego zakresu ochrony ubezpieczeniowej jako kryterium
wyboru
wyboru produktów ubezpieczeniowych oferowanych przez bank jako
towarzyszące produktom bankowym jednostkę,

⁵ Dokument zawierający istotne informacje o produkcie ubezpieczeniowym to ustandaryzowany dokument zawierający
informacje o produkcie ubezpieczeniowym, sporządzany przez zakład ubezpieczeń lub pośrednika ubezpieczeniowego
tworzących produkt ubezpieczeniowy, który spełnia kryteria określone w:

- PRIIP w przypadku umów ubezpieczenia na życie o których mowa w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy o działalności
ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

- art. 8 ust. 4-6 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, w przypadku gdy przedmiotem produktu ubezpieczeniowego są ryzyka
wymienione w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

- b) określenie kryteriów uznawania przez bankjednostkę produktów ubezpieczeniowych
- b) dostarczanych przez zakłady ubezpieczeń za spełniające standardy odpowiedniejadekwatnej ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do ryzyka generowanego przez produkt bankowyjednostki,
 - e) określenie kryteriów podziału obowiązków i kompetencji pomiędzy bankiem a zakładem ubezpieczeń w zakresie sprzedaży i obsługi umowy,
 - d)c) określenie zasad ewentualnego pobierania przez bankzasady określania wysokości oraz rodzaju otrzymywanego przez jednostkę wynagrodzenia w związku z oferowaniemdystrybucją ubezpieczeń,
 - e)d) dokonywaniekryteriów okresowej oceny i ewentualnej renegocjacji warunków współpracy,
- 6) w zakresie określeniaamerytorycznego przygotowania pracowników jednostki zaangażowanych w oferowanie produktów w ramach bancassurance tj. wykonywania czynności pośrednictwa, oferowania przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek oraz oferowania umowy z jednostką, w której klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej, określenie zasad dotyczących odbywania szkoleń w celu zagwarantowania wysokiego poziomu profesjonalizmu i kompetencji,
- 7) w zakresie obowiązków informacyjnych wobec klientów banku opis minimalnego zakresu w odniesieniu do pracowników jednostki zaangażowanych w oferowanie produktów w ramach bancassurance, określenie:
- 6)a) zasad udostępniania klientowi informacji przekazywanych klientowi banku w zależności od np. ryzyka ponoszonego przez klienta, specyfikacji produktu ubezpieczeniowego i kanałuna temat stosunku łączącego jednostkę z zakładem ubezpieczeń oraz rodzaju wynagrodzenia, jakie jednostka otrzymuje z tytułu dystrybucji ubezpieczeń,
 - b) zasad dotyczących informowania klienta o możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporu,
 - c) zasad dotyczących przekazywania klientowi informacji o charakterze reklamowym i marketingowym, kierowanych przez jednostkę jako pośrednika ubezpieczeniowego do klienta,
 - d) zasad dotyczących dokonywania badania wymagań i potrzeb klienta oraz przekazywania istotnych informacji o produkcie ubezpieczeniowym lub innych informacji, o których mowa w Rekomendacji 1.5 pkt 3 lit. c,
- 8) w zakresie dokumentowania wykonywanych przez jednostkę obowiązków w zakresie bancassurance, określenie zasad dotyczących sporządzania i przechowywania dokumentacji papierowej lub elektronicznej dotyczącej oferowania produktów ubezpieczeniowych,
- 7)9) w zakresie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka, określenie:
- a) zasady akceptacji wniosku klienta o zawarcie umowy ubezpieczenia lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek,
 - b)a) założeniazałożeń i kryteriakryteriów akceptacji ubezpieczeń dostarczanych przez klienta w

miejsce tych oferowanych przez bankjednostkę,

b) zasadyzasad dotyczących pozyskiwania informacji niezbędnych do dokonania analizy

e) i oceny efektywności działalności w zakresie bancassurance poprzez monitorowanie liczby i przyczyn odmów wypłat świadczeń, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia rzetelnego, zgodnego z prawem przebiegu procesu likwidacji szkód oraz liczby i przyczyn skarg i reklamacji składanych przez klientów,

d)c) _____ zasadyzasad dotyczących weryfikacji ocen efektywności działalności,

~~8)10)~~ w zakresie akceptacji oraz ograniczania ryzyka ~~zasady dotyczące, określenie:~~

a) zasad dotyczących uwzględniania w procesie zarządzania ryzykiem ryzyka

~~a)~~ wynikającego ze

specyfiki produktu bankowegojednostki i rodzaju ochrony ubezpieczeniowej,

~~b) określania~~ akceptowalnego przez jednostkę poziomu ryzyka ~~dla banku~~ związanego z

b) oferowaniem poszczególnych grup produktów bankowychjednostki i przyjętego dla nich rodzaju ochrony ubezpieczeniowej,

c) zasad dotyczących uwzględniania poziomu ryzyka w polityce cenowej bankujednostki,

~~9)~~ w zakresie monitorowania ryzyka ~~zasady dotyczące:~~

a)d) _____ zasad dotyczących postępowania w przypadku odmów wypłat świadczeń z umów ubezpieczenia, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia rzetelnego, zgodnego z prawem przebiegu procesu likwidacji szkód,

~~b) sposobu i trybu załatwiania skarg,~~

11) w zakresie sposobu ustalania wysokości pobieranego wynagrodzenia, ~~zasady:~~ a) pobieranego przez jednostkę oraz osoby, przy pomocy których jednostka wykonuje czynności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń, określenie:

~~10)a)~~ zasad dotyczących ustalania należnego wynagrodzenia przy uwzględnieniu ponoszonych kosztów, ~~b) uwzględnienia wpływu roli banku w procesie oferowania ubezpieczeń przez bank na wysokość wynagrodzenia,~~

b) zasad dotyczących ustalania należnego wynagrodzenia przy uwzględnieniu roli jaką pełni jednostka w procesie dystrybucji ubezpieczeń,

c) zasad dotyczących ustalania należnego wynagrodzenia w taki sposób, aby nie był sprzeczny z obowiązkiem działania zgodnie z najlepiej pojętym interesem klientów,

d) zasad dotyczących wynagradzania, które będą wspierać prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie będą zachęcać do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez radę nadzorczą „apetyt na ryzyko”,

~~11)~~ 12) w zakresie procedury wprowadzania do oferty banku jednostki nowych produktów ubezpieczeniowych ~~wymóg, określenie:~~

a) ~~a) zasad dotyczących~~ przeprowadzania analiz ~~ich~~ oczekiwanego wpływu nowych produktów na ryzyko ponoszone przez bank jednostkę,

b) ~~b) zasad dotyczących~~ identyfikowania rodzajów ryzyka, które mogą wiązać się z tyminowymi produktami, ze szczególnym uwzględnieniem oceny ryzyka prawnego,

c) ~~zasad dotyczących analizy wpływu nowych produktów na działalność~~ jednostki,

~~12)~~ w zakresie sposobu uwzględniania w przychodach banku jednostki wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu świadczenia usług związanych z ~~oferowaniem ubezpieczeń w przyjętych przez bank zasadach (dystrybucją produktów ubezpieczeniowych, w przyjętej przez jednostkę polityce)~~ rachunkowości ~~określanie przyjętych zasad dotyczących~~ szacowania kosztów ponoszonych przez bank jednostkę, przewidujących

~~stosowanie zgodnej z przepisami prawa adekwatnej~~ metody rozliczania

~~13) przychodów i kosztów~~ do formy sprzedaży produktów oferowanych w ramach bancassurance metody rozliczania przychodów i kosztów.

1.6. Zasady prowadzenia działalności w obszarze związanym z zawarciem umowy o produkt bankowy jednostki i umowy ubezpieczenia powinny wynikać z opracowanych w formie pisemnej i wprowadzonych przez ~~bank, w formie pisemnej, jednostkę~~ procedur dotyczących zarządzania ryzykiem związanym z oferowanymi produktami bankowymi jednostki. Procedury wewnętrzne powinny ~~być zgodne z przepisami prawa;~~

a) ~~być~~ zdefiniowane zgodnie ze standardami wewnętrznymi ~~oraz~~ jednostki,

b) ~~odpowiadać~~ charakterowi i profilowi prowadzonej przez bank jednostkę działalności. ~~Procedury wewnętrzne powinny,~~

c) ~~opierać się na kompleksowych informacjach uzyskanych na podstawie~~ identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka w jednostce,

d) ~~uwzględniać~~ m.in. skalę, obszar działalności oraz zaawansowanie techniczne i 1.6. organizacyjne banku jednostki.

1.7. Bank powinien Jednostka powinna posiadać procedury w zakresie stosowania ochrony ubezpieczeniowej w celu zabezpieczania ekspozycji kredytowych. W szczególności ~~bank powinien~~ jednostka powinna określić, kiedy w jakich przypadkach ochrona ubezpieczeniowa jest wymagana jako zabezpieczenie, rodzaj tej ochrony i kryteria pozwalające na rezygnację z zabezpieczenia w postaci ochrony ubezpieczeniowej. Powyższe zasady nie powinny naruszać przepisów prawa, w szczególności w zakresie łącznego (wiązanego) oferowania usług przez bank jednostkę.

1.8. Bank Jednostka, przy dokonywaniu analiz i tworzeniu procedur wewnętrznych, a także ich weryfikacji, ~~powinien~~ powinna mieć na uwadze zapewnienie świadczenia usług wysokiej jakości. W tym celu ~~bank, powinien~~ jednostka powinna wykorzystywać informacje od instytucji zewnętrznych, np. zakładów ubezpieczeń, instytucji ochrony konsumentów, które ~~przepisami~~ na podstawie przepisów prawa upoważnione zostały do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji m.in. w zakresie liczby, przyczyn

i rodzaju skarg- i reklamacji składanych przez klientów, szczególnie w kontekście skarg i reklamacji na bank działający jako dystrybutor ubezpieczeń. Informacje te powinny być wykorzystywane przez ~~bank~~jednostkę do sporządzania analiz w zakresie pozycji ~~banku~~jednostki na tle całego sektora ~~bankowego~~oraz badania jakości procesu dystrybucji ubezpieczeń oraz uwzględniania interesu klienta w umowach ubezpieczenia na cudzy rachunek i w sytuacji, kiedy klient pokrywa koszty ochrony ubezpieczeniowej jednostki.

Rekomendacja 2

Zarząd ~~banku~~ **powinien wyznaczyć osoby odpowiedzialne za ~~wprowadzenie~~ w życie ~~wdrożenie~~ i realizację polityki ~~banku~~jednostki w zakresie bancassurance oraz zasad (polityki) rachunkowości w tym zakresie.**

~~2.1. Osoby wyznaczone przez zarząd banku powinny być~~ Zarząd powinien zapewnić, aby osoby odpowiedzialne za ~~przygotowanie,~~ wprowadzenie ~~wdrażanie,~~ realizację i ~~prawidłowe stosowanie procedur wewnętrznych związanych z zarządzaniem~~ kontrolę polityki jednostki w zakresie bancassurance, polityki rachunkowości oraz zarządzanie ryzykiem w zakresie bancassurance posiadały i pogłębiały wiedzę oraz umiejętności niezbędne do wykonywania swoich obowiązków.

2.2. Członkowie zarządu oraz osoby, o których mowa w Rekomendacji 2.1, odpowiadają za właściwe i przejrzyste delegowanie zadań w zakresie bancassurance na niższe poziomy organizacji oraz nadzór nad realizacją tych zadań, w tym właściwe zarządzanie i stosowanie mechanizmów kontroli.

~~2.2.2.3.~~ Do podstawowych zadań osób wymienionych w Rekomendacji 2.1 powinno należeć co najmniej:

- ~~a)~~ zapewnienie zgodności procedur wewnętrznych z przyjętą przez zarząd polityką ~~banku~~ w zakresie zarządzania ryzykiem w obszarze ~~obszaru~~ bancassurance,
- ~~b)~~ określenie zakresu zadań, obowiązków i odpowiedzialności oraz kontroli
 - a) ~~poszczególnych pracowników,~~
 - b) ~~ustalenie procedur wewnętrznych dotyczących przepływu, ochrony informacji oraz obiegu dokumentów w zakresie bancassurance,~~
- c) zapewnienie okresowej, niezależnej kontroli przyjętych procedur wewnętrznych oraz sposobu ich realizacji,
- d) zapewnienie okresowej weryfikacji procedur wewnętrznych, strategii oraz kryteriów wprowadzania zmian ~~i,~~ przeprowadzania weryfikacji ~~bądź odstąpienia i odstąpienia~~ od jej przeprowadzenia weryfikacji związanych z realizacją zadań wskazanych w Rekomendacji 2.1,
- e) opracowanie, wdrożenie i prawidłowe stosowanie procedur wewnętrznych związanych z zarządzaniem ryzykiem w zakresie bancassurance,
- f) zapewnienie zgodności stosowanych mechanizmów kontroli ryzyka związanego z bancassurance z „apetytem na ryzyko”,
- g) monitorowanie czy jednostka nie podejmuje nadmiernego ryzyka,
- h) analizowanie zjawisk rynkowych oraz rozpoznawanie ryzyk nowych lub takich,

- których znaczenie wzrasta wskutek zmian w otoczeniu jednostki,
- i) regularna analiza ponoszonego w przeszłości ryzyka w celu zwiększenia dokładności i skuteczności procesu zarządzania ryzykiem w zakresie bancassurance,
 - j) dokonywanie niezależnej oceny przypadków naruszeń zasad oraz regulacji wewnętrznych dotyczących wdrażania, realizacji i kontroli polityki jednostki, polityki rachunkowości oraz zarządzania ryzykiem, w zakresie bancassurance,
 - k) w przypadku naruszenia polityki jednostki, polityki rachunkowości oraz zarządzania ryzykiem w zakresie bancassurance, informowanie o tym naruszeniu zarządu oraz jednostek biznesowych, których to naruszenie dotyczy oraz rekomendowanie możliwych działań naprawczych.

2.3.2.4. Przyjęte procedury dotyczące zarządzania ryzykiem w zakresie bancassurance powinny być przedstawione właściwym pracownikom jednostki w określonym przez ~~bank~~jednostkę trybie i terminie ~~przedstawione właściwym pracownikom banku~~. Wyznaczone przez zarząd osoby powinny zapewnić zapoznanie się i zrozumienie przez pracowników stosowanych procedur oraz zapewnić kontrolę prawidłowości ich realizacji.

Rekomendacja 3

Zarząd ~~banku~~ powinien okresowo (co najmniej raz w roku) dokonywać okresowej oceny i weryfikacji realizacji polityki w zakresie bancassurance, oraz ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian. Zarząd ~~banku~~ powinien informować radę nadzorczą o wynikach przeprowadzonej oceny oraz o wszelkich istotnych zdarzeniach mogących mieć wpływ na przeprowadzonej oceny.

Ocena funkcjonowanie bancassurance w jednostce.

3.1. Zarząd powinien zapewnić, aby ocena przyjętej polityki w zakresie bancassurance powinna obejmowała w szczególności obejmować sprawdzanie weryfikację prawidłowości realizacji polityki zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności oraz badanie rzetelności, terminowości i jakości ~~składanych sprawozdań i informacji~~ zarządczych.

~~3.2. Ocena przyjętej polityki w zakresie bancassurance powinna zawierać wnioski i ewentualne propozycje wprowadzenia zmian w obowiązującej polityce.~~

3.2. Zarząd powinien zapewnić, aby ocena przyjętej polityki w zakresie bancassurance obejmowała ustalanie ewentualnych nieprawidłowości. Zarząd powinien zapewnić, aby na podstawie oceny były wyciągane wnioski praktyczne dla dalszej działalności jednostki w zakresie bancassurance oraz, aby polityka w zakresie bancassurance była dostosowywana do zmieniającej się sytuacji wewnętrznej i otoczenia jednostki.

3.3. Zarząd powinien zapewnić, aby ocena przyjętej polityki w zakresie bancassurance była przekazywana co najmniej raz w roku, a w razie potrzeby niezwłocznie, radzie nadzorczej.

Rekomendacja 4

Rada nadzorcza, w ramach wypełniania swoich funkcji i odpowiedzialności za system zarządzania ryzykiem w bankujednostce, powinna monitorować nadzorować realizację polityki bankujednostki w zakresie bancassurance oraz zasad (polityki) rachunkowości w tym obszarze. Częstotliwość przekazywania radzie nadzorczej raportów w tym zakresie, powinna umożliwiać dostarczenie informacji o zmianie profilu ryzyka bankujednostki, z zachowaniem zasady proporcjonalności, tj. powinna być uzależniona od skali i charakteru działalności banku jednostki w obszarze bancassurance.

4.1. Rada nadzorcza powinna otrzymywać, w okresach co najmniej kwartalnych, raporty o poziomie charakterze, skali i złożoności ponoszonego przez bankjednostkę ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem, w tym wykorzystaniu limitów wewnętrznych, o ile zostały ustalone; oraz jakości i skuteczności stosowanych zasad zabezpieczania ekspozycji kredytowych w formie ubezpieczenia. Raporty powinny zawierać informacje o przypadkach odmowy wypłaty świadczeń przez zakład ubezpieczeń, przypadkach odstąpienia przez bankjednostkę od wystąpienia z wnioskiem o wypłatę świadczenia oraz o przyczynach wystąpienia tych zdarzeń.

4.2. Rada nadzorcza powinna otrzymywać, w okresach co najmniej kwartalnych, informacje pozwalające na stwierdzenie, czy zasady (polityka) rachunkowości w zakresie bancassurance są odpowiednio stosowane.

4.2.4.3. Rada nadzorcza powinna otrzymywać, w okresach co najmniej półrocznych, sprawozdania zarządu zawierające informacje o realizacji polityki zarządzania ryzykiem zabezpieczania ekspozycji kredytowych, w tym w formie umowy ubezpieczenia wraz z wnioskami, propozycjami i uzasadnieniem wprowadzenia zmian w obowiązującej polityce.

~~4.3.4.1. Rada nadzorcza powinna otrzymywać, w okresach co najmniej kwartalnych, informacje pozwalające na stwierdzenie, czy zasady (polityka) rachunkowości w zakresie bancassurance są odpowiednio stosowane.~~

4.4. Rada nadzorcza powinna otrzymywać, co najmniej raz w roku, informacje dotyczące obowiązujących procedur i standardów obsługi sprzedażowej i posprzedażowej klienta oraz zasad monitorowania ich przestrzegania w zakresie bancassurance, zasad dystrybucji ubezpieczeń, zasad zawierania umów ubezpieczenia na cudzy rachunek, zasad zawierania umów, w których klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki oraz zasad monitorowania przestrzegania obowiązujących zasad, procedur i standardów w zakresie bancassurance. Informacja powinna obejmować wnioski i propozycje wprowadzenia zmian, wraz z ich uzasadnieniem.

4.5. Rada nadzorcza powinna otrzymywać informacje pozwalające na weryfikację polityki bankujednostki w zakresie oferowania ubezpieczeniowych produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnego charakterze inwestycyjnym, przy czym częstotliwość raportowania do rady nadzorczej powinna być uzależniona od skali i charakteru działalności bankujednostki w obszarze bancassurance.

Rekomendacja 5

Bank Zarząd powinien zapewnić odpowiednie rozdzielanie funkcji **sprzedaży oferowania produktów w ramach bancassurance**, akceptacji ryzyka oraz monitorowania i kontroli ryzyka w strukturze organizacyjnej **w zakresie prowadzonej działalności bancassurance**.

5.1. Struktura organizacyjna **banku jednostki**, z zachowaniem zasady proporcjonalności (tj. z uwzględnieniem skali działalności i profilu ryzyka), powinna zapewniać rozdzielanie funkcji:

~~a) sprzedaży,~~

a) oferowania produktów w ramach bancassurance,

b) akceptacji ryzyka,

c) monitorowania i kontroli ryzyka

związanego z ~~związanymi~~ z pełnioną przez **bank jednostkę** rolą w procesie oferowania ~~ubezpieczeń~~ produktów ubezpieczeniowych: pośrednika ubezpieczeniowego albo ubezpieczającego. Rozdzielenie funkcji powinno zapobiegać nakładaniu się kompetencji oraz konfliktom interesów.

~~5.2. Powyższy podział~~ Podległość służbowa, zadania oraz zakres obowiązków i odpowiedzialności w zakresie bancassurance powinny być wyraźnie przypisane i odpowiednio podzielone. Struktura organizacyjna powinna obejmować i odzwierciedlać cały obszar działalności jednostki wyraźnie wyodrębniając każdą kluczową funkcję w ramach wykonywanych zadań związanych z polityką bancassurance.

~~5.2.~~ Podział z Rekomendacji 5.1 powinien być utrzymany na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej **banku jednostki**, z wyjątkiem zarządu, na poziomie którego jedynie funkcja **sprzedaży oferowania produktów ubezpieczeniowych w ramach bancassurance** powinna być rozdzielona od funkcji akceptacji ryzyka oraz monitorowania i kontroli ryzyka.

5.3. Zabezpieczenie banku przed

II. Zarządzanie ryzykiem działalności w zakresie bancassurance

Rekomendacja 6

~~Bank powinien podejmować czynności, które efektywnie zabezpieczą przed ryzykiem podejmowanej działalności.~~

~~Bank powinien~~ **Rekomendacja 6**

Zarządzanie ryzykiem działalności w zakresie bancassurance powinno stanowić element strategii zarządzania ryzykiem w jednostce i pozostawać w zgodzie z ustalonym i zatwierdzonym „apetytem na ryzyko”, rozumianym jako bieżąca i przyszła gotowość jednostki do podejmowania ryzyka.

6.1. Jednostki powinny zidentyfikować rodzaje ryzyka związane z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych i zabezpieczyć się przed ryzykiem, w sposób odpowiedni do:

a) specyfiki produktu bankowegoj jednostki, w podziale na:

- ryzyko kredytowe, w odniesieniu do produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami bankowymij jednostki, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych, oraz

- ryzyko reputacji, ryzyko prawne oraz ryzyko braku zgodności, w odniesieniu do wszystkich produktów ubezpieczeniowych,

b) charakteru relacji umownych dotyczących funkcjonowania ochrony ubezpieczeniowej (np. umowa ubezpieczenia zawarta przez klienta, umowa ubezpieczenia zawarta przez bank).

W celu zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem związanym (np. umowa ubezpieczenia zawarta przez klienta, umowa ubezpieczenia zawarta przez jednostkę).

6.2. Jednostka powinna przykładać szczególną wagę do identyfikacji ryzyka w zakresie bancassurance zwłaszcza, gdy:

a) angażuje się w nowe rodzaje działalności bancassurance lub tworzy lub współtworzy nowe produkty ubezpieczeniowe (szczególnie, gdy produkt taki lub działalność nie są ściśle związane z podstawową działalnością bancassurance bank powinienj jednostki),

b) wchodzi na nowe, nieznane rynki, w tym również poza granicami kraju,

c) dokonuje zmian w strukturze organizacyjnej.

d) wprowadza nowe systemy informatyczne,

e) uczestniczy w procesie fuzji lub przejęcia,

f) dokonuje restrukturyzacji.

6.2.6.3. Jednostka powinna dokonywać okresowych, co najmniej raz w roku, analiz i ocen ryzyka w zależności od specyfiki tej działalności w obszarze bancassurance. Monitorowanie poziomu ponoszonego ryzyka w zakresie bancassurance powinno

obejmować, co najmniej:

- a) ~~a)~~ jakość i efektywność procesów wewnętrznych ~~sprzedaży~~ dystrybucji oraz obsługi klienta, w tym ~~np.~~ w szczególności w zakresie:
- spełniania wymogów dotyczących obowiązków informacyjnych związanych z dystrybucją ubezpieczeń,
 - spełniania wymogów dotyczących formy i jakości informacji, w tym także informacji o charakterze reklamowym i marketingowym, kierowanych przez jednostkę jako pośrednika ubezpieczeniowego do klienta,
 - spełniania wymogów dotyczących dokonywania badania wymagań i potrzeb klienta,
 - oceny adekwatności oferowanego produktu ubezpieczeniowego do profilu, wymagań i potrzeb klienta,
 - potrzeb klienta,
 - dokumentowania właściwego wykonywania przez jednostkę obowiązków pośrednika ubezpieczeniowego.
- b) poziom dopasowania cech produktów ubezpieczeniowych do określonego rynku docelowego,
- c) sposób i terminowość rozpatrywania skarg i reklamacji,
- e) kształtowanie się liczby odmów wypłat z tytułu produktów ubezpieczeniowych ~~umów ubezpieczenia~~ powiązanych z produktami ~~bankowymi~~ jednostki i przyczyn tych odmów, w celu podejmowania - bez względu na ewentualne posiadanie
- d) wewnętrznych norm dopuszczalnego poziomu negatywnie rozpatrzonych wniosków - odpowiednich działań, zapewniających prawidłową i rzetelną obsługę klienta,
- d)e) bieżące wyjaśnianie spornych kwestii i przeprowadzanie ~~przeprowadzanie~~ konsultacji z pracownikami odpowiedzialnymi za ofertę produktów ubezpieczeniowych, pracownikami odpowiedzialnymi za ofertę ubezpieczeniową, które wspierają działania związane z realizacją świadczeń,
- e)f) współpracę z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń w celu wyjaśnienia przyczyn odmów wypłaty świadczeń oraz składanych przez klientów skarg i reklamacji,
- g) zakres obowiązków i, a także odpowiedzialności banku ~~jednostki~~ i zakładu ubezpieczeń, w tym podział czynności wykonywanych przez ~~bank~~ jednostkę i zakład ubezpieczeń w taki sposób, aby ich kompetencje się nie nakładały się, ~~czy też~~ oraz aby nie pozostały
- g) funkcjonowały obszary nie objęte odpowiedzialnością,
- h) ~~h)~~ monitorowanie ~~kontrolowanie~~ działań zmierzających do zapewnienia ~~pracownikom szkoleń odpowiednich do skali działalności~~ spełniania wymogów dotyczących kompetencji oraz merytorycznego przygotowania pracowników jednostki zaangażowanych w ~~obszarze bancassurance~~ oferowanie produktów ubezpieczeniowych, tj. aby:
- poziom wiedzy odpowiadał stopniowi złożoności działań prowadzonych w ramach oferowania produktów ubezpieczeniowych i zakresu ochrony ubezpieczeniowej świadczonej w ramach bancassurance,
 - Bank ~~szkolenia~~ miały odpowiedni poziom merytoryczny oraz były przeprowadzane

przez osoby posiadające wykształcenie lub doświadczenie zawodowe odpowiednie do zakresu tematycznego szkolenia,

- zakres tematyczny szkoleń pracowników jednostki zaangażowanych w działalność w zakresie bancassurance był odpowiedni do charakteru umów, jakie są proponowane klientom, oraz do zakresu wykonywanych czynności,

i) analizowanie zjawisk rynkowych oraz rozpoznawanie nowych ryzyk lub takich, których znaczenie wzrasta wskutek zmian w otoczeniu jednostki,

j) kontrolowanie konfliktów interesów,

k) stosowania zasad dotyczących wynagradzania za dystrybucję produktów ubezpieczeniowych.

6.3.6.4. Jednostka, w umowie regulującej zasady współpracy z zakładem ubezpieczeń w zakresie bancassurance powinienpowinna ustalić co najmniej:

a) jednoznaczny podział odpowiedzialności pomiędzy bankjednostką a zakładzakładem ubezpieczeń, z uwzględnieniem przyjętego modelu biznesowego dotyczącego produktów i usług oferowanych w ramach bancassurance,

b) rolę jednostki wskazując czy jest twórcą, współtwórcą produktów ubezpieczeniowych lub pośrednikiem ubezpieczeniowym,

c) podział przychodów w związku z oferowaniemdystrybucją określonych ubezpieczeń, produktów ubezpieczeniowych odzwierciedlający w szczególności podział obowiązków i kompetencji pomiędzy bankiemjednostką a zakładem ubezpieczeń,

e)d) zasady i zakres wymiany informacji, niezbędnych do realizacji umowy przez każdą ze stron.

6.4. Podział odpowiedzialności w relacji pomiędzy bankiemjednostką a zakładem ubezpieczeń nie może naruszać przepisów prawa w szczególności w zakresie praw i obowiązków poszczególnych stron umowy ubezpieczenia, w odniesieniu do przyjętego przez bankjednostkę i zakład ubezpieczeń modelu biznesowego.

6.5.

6.6. Jednostka powinna dysponować systemem przekazywania informacji umożliwiającym otrzymywanie od zakładu ubezpieczeń informacji, o których mowa w Rekomendacji 6.4.

III. Rola banku jednostki

Rekomendacja 7

~~Bank powinien~~ Jednostka powinna prowadzić działalność w sposób nie powodujący wystąpienia konfliktu interesów, w szczególności ~~bank powinien~~ jednostka powinna zapewnić, ~~że~~ take funkcjonowanie, w którym nie będzie dochodziło do jednoczesnego, w tym faktycznego, występowania banku jednostki jako ubezpieczającego i pośrednika ubezpieczeniowego.

~~7.1. Bank~~ Jednostka, jako ubezpieczający w danej umowie ubezpieczenia, nie ~~powinien~~ 7.1. może jednocześnie - ~~przy w ramach~~ tej samej ~~umowie~~ umowy - występować jako pośrednik ubezpieczeniowy. Jednoczesne, nawet faktyczne, występowanie banku jednostki jako ubezpieczającego i pośrednika ubezpieczeniowego w ujęciu przedmiotowym należy uznać za niedopuszczalne.

~~7.2. Jednoczesne występowanie banku~~ Występowanie jednostki jako ubezpieczającego i pośrednika ubezpieczeniowego można uznać za dopuszczalne jedynie, gdy dotyczy różnych umów ubezpieczenia.

~~7.3. W sytuacji, gdy bank występuje jako pośrednik ubezpieczeniowy, otrzymuje wynagrodzenie od zakładu ubezpieczeń.~~

~~7.4. W sytuacji, gdy bank występuje jako ubezpieczający, może otrzymywać wyłącznie ekwiwalent za czynności związane z obsługą umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w rekomendacji 17..~~

~~7.5. Bank powinien~~ Jednostka powinna w sposób czytelny i przejrzysty dokonać podziału kosztów związanych z obsługą umowy o produkt bankowy jednostki oraz kosztów związanych z korzystaniem z ochrony ubezpieczeniowej wykorzystywanej do zabezpieczenia wiarygodności ~~banku~~.

7.3. jednostki.

7.4. Jednostka, występując jako ubezpieczający, oraz osoby działające na rzecz lub w imieniu jednostki jako ubezpieczającego nie mogą otrzymywać wynagrodzenia, innych korzyści lub zwrotu kosztów w związku z oferowaniem, zawarciem lub realizacją umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, w tym za czynności związane z obsługą umowy ubezpieczenia.

IV. Polityka rachunkowości

Rekomendacja 8

Zarząd ~~banku~~ i rada nadzorcza są odpowiedzialne za zapewnienie, aby zasady (polityka) rachunkowości w zakresie rozliczania przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ~~była zgodna~~ były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, w tym ~~zakresie~~, przede wszystkim z wynikającą z nich zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną.⁶ W przypadku oddziału instytucji kredytowej oraz zasadą współmierności oddziału banku zagranicznego odpowiedzialność w obszarze rachunkowości w zakresie rozliczania przychodów i kosztów⁷ z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych spoczywa na dyrektorze oddziału.

8.1. 8.1. Zarząd ~~banku~~ i rada nadzorcza lub dyrektor oddziału są odpowiedzialne za rzetelne przedstawienie w sprawozdaniu finansowym sytuacji majątkowej i finansowej, w tym wyniku finansowego.

8.2. 8.2. Zarząd ~~banku~~ jest odpowiedzialny za ustalenie (oraz aktualizację ~~w przypadku zmian~~) w formie pisemnej szczegółowej polityki rachunkowości w zakresie ujmowania i rozliczania opłat z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych oferowanych klientom ~~banku~~ oraz treści ekonomicznej tych produktów. Ustalona przez zarząd ~~banku~~ w sposób jasny i nie budzący wątpliwości polityka rachunkowości w zakresie ujmowania i rozliczania opłat z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powinna być przedstawiona również w rocznym statutowym sprawozdaniu finansowym, tak aby ~~umożliwiał~~ umożliwić odbiorcy sprawozdania finansowego zrozumienie tych zasad.

8.3. Polityka rachunkowości dotycząca ujmowania i rozliczania przychodów i kosztów oferowanych produktów ubezpieczeniowych powinna wynikać bezpośrednio z treści ekonomicznej tych produktów. Polityka rachunkowości dotycząca ujmowania i rozliczania przychodów i kosztów oferowanych produktów ubezpieczeniowych powinna zawierać także rozróżnienie zasad rachunkowości zgodnie z treścią ekonomiczną dla otrzymywanych ~~przez bank~~ jednostkę opłat stanowiących:

⁶ Ze względu na szczególny charakter obszaru, do którego odnosi się Rekomendacja 8, na potrzeby Rekomendacji 8, instrument finansowy należy rozumieć: zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.) - w przypadku jednostek sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości, lub zgodnie z par. 11 MSR 32 Rozporządzenia Komisji nr 1606/2002 (WE) - w przypadku jednostek sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z MSR/MSSF.

⁷ Ze względu na szczególny charakter obszaru, do którego odnosi się Rekomendacja 8, na potrzeby rekomendacji 8, instrument finansowy należy rozumieć: zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości - w przypadku banków sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości, lub zgodnie z par. 11 MSR 32 Rozporządzenia Komisji nr 1606/2002 (WE) - w przypadku banków sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z MSR/MSSF.

- a) integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego dodatkowo instrumentu finansowego,
- b) wynagrodzenie za usługę pośrednictwa, rozpoznawane jednorazowo w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia,
- c) wynagrodzenie za świadczenie rozliczane w czasie w trakcie spełniania zobowiązań do wykonania świadczeń dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

8.4. W przypadku oferowania produktów ubezpieczeniowych wraz z instrumentem finansowym, opłaty uzyskiwane przez bankjednostkę z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego, w przypadku gdy produkt ubezpieczeniowy jest bezpośrednio powiązany z instrumentem finansowym, z uwzględnieniem rekomendacji Rekomendacji 8.9.

8.5. Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

- 1) instrument finansowy jest oferowany przez bankjednostkę zawsze z produktem ubezpieczeniowym, tj. obydwie transakcje zostały zawarte w tym samym czasie lub zostały zawarte w sekwencji, w której każda kolejna transakcja wynika z poprzedniej,
- 2) 2) produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez bankjednostkę wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu w banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez połączonego z nim zakupu instrumentu finansowego.

Analizą Zakresem analizy powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym należy objąć również instrumenty finansowe, które nie są oferowane umownie łącznie z umową ubezpieczenia, ale które są ujmowane w bilansie w wyniku sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, niezależnie od tego czy ujęcie to było rezultatem umowy z zakładem ubezpieczeń czy przyjętej praktyki biznesowej. Takie transakcje w swej istocie stanowią pojedynczą umowę, która ma na celu osiągnięcie celu ekonomicznego zmiernego do osiągnięcia korzyści ekonomicznych. Wystąpienie jednej transakcji jest bowiem warunkowe i zależne od wystąpienia drugiej transakcji.

8.6. Przy braku spełnienia jednego z warunków, o których mowa w Rekomendacji 8.5 należy dodatkowo dokonać szczegółowej analizy treści ekonomicznej produktu ubezpieczeniowego, w tym spełnienia kryteriów niezależności umów ubezpieczenia od oferowanych instrumentów finansowych poprzez ustalenie między innymi co najmniej:

- a) stopnia sprzedaży produktów łączonych, tj. procentowy udział instrumentów finansowych z ochroną ubezpieczeniową do liczby w liczbie umów dotyczących instrumentów finansowych w portfelu banku - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,
- b) wpływu uwzględnienia wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń i kosztów pośrednictwa kredytowego na rentowność poszczególnych instrumentów finansowych - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku, produkty

ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,

- b)c) ~~średniego~~ rzeczywistego rocznego oprocentowania poszczególnych instrumentów finansowych w portfelu ~~banku~~jednostki, w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową ~~banku~~jednostki, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń) i bez ochrony ubezpieczeniowej (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową ~~banku~~jednostki) z uwzględnieniem okresowych promocji oferowanych przez ~~bank~~jednostkę (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową ~~banku~~jednostki),
- e)d) możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez posiadania instrumentu finansowego,
- đ)e) przy braku wymogu ~~banku~~ zawarcia przez klienta umowy ubezpieczenia do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - liczby zbliżonych w zakresie warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez jednostkę łącznie z instrumentem finansowym ~~zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez bank łącznie z instrumentem finansowym~~ (procentowy udział w całym portfelu kredytowym - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową ~~banku~~jednostki),
- e)f) liczby rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową ~~banku~~jednostki, produkty ubezpieczeniowe ~~i grupy ubezpieczeń~~, i grupy ubezpieczeń,
- ğ)g) liczby umów ubezpieczenia kontynuowanych po wcześniejszej spłacie kredytu, wraz z informacją o produktach kredytowych, z którymi były powiązane,
- g)h) ~~ustalenie~~ zakresu czynności wykonywanych przez jednostkę na rzecz zakładu ubezpieczeń w trakcie trwania umowy ubezpieczenia,
- h)i) efektów analizy raportów zarządczych dotyczących wyników poszczególnych linii biznesowych, instrumentów finansowych zgodnie z ofertą produktową ~~banku, usług bankowych~~jednostki.

8.7. Otrzymane ~~bądź~~ lub należne ~~bankowi~~ wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych dla produktów bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu powinno być rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodzie odsetkowym, z zastrzeżeniem Rekomendacji 8.9, 8.11 i 8.14.

8.8. Otrzymane ~~bądź~~ lub należne ~~bankowi~~jednostce wynagrodzenie z tytułu wykonywania usługi pośrednictwa, ~~która~~które należy oceniać pod kątem treści ekonomicznej, powinno być ujęte w przychodach z tytułu prowizji w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, czyli sprzedaży produktu ubezpieczeniowego lub jego odnowienia, z ~~8.8.~~ zastrzeżeniem Rekomendacji 8.9, 8.11, 8.13, 8.14 i 8.15.

8.9. Analiza bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym, o którym mowa w Rekomendacji 8.4 może skutkować podziałem produktu złożonego, tj. wydzieleniem~~wydzieleniem~~ wartości godziwej oferowanego instrumentu

finansowego oraz wartości godziwej produktu ubezpieczeniowego sprzedawanego łącznie z tym instrumentem.

W takim przypadku, należne ~~bankowi~~jednostce wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego powinno być podzielone pomiędzy część stanowiącą element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego oraz część stanowiącą wynagrodzenie za wykonywanie czynności pośrednictwa. Podział wynagrodzenia powinien być dokonany

w proporcji: odpowiednio wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości.

8.10. Wycena wartości godziwej powinna opierać się na danych rynkowych. Nie ma uzasadnienia, aby ustalenie wartości godziwej:

- a) usługi pośrednictwa nie opierało się na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych odpowiednich informacji generowanych przez identyczne lub porównywalne transakcje rynkowe,
- b) instrumentu finansowego (kredyt/pożyczka ~~czy~~lub depozyt) nie opierało się na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą.⁸

8.11. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego, o którym mowa w Rekomendacji 8.9 powinny być rozliczone zgodnie z ~~zasadą współmierności przychodów i kosztów jako następującymi zasadami:~~

a) jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, jeżeli całość przychodów związanych ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego będzie rozliczana metodą efektywnej stopy procentowej,

lub

b) ~~odpowiednio~~ w proporcji zastosowanej przy podziale przychodów na rozpoznawane w ramach kalkulacji kosztu zamortyzowanego i przychodów rozpoznawanych ~~jednorazowo lub rozliczanych w czasie jako wynagrodzenie w momencie spełnienia lub w trakcie spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia jako wynagrodzenia~~ z tytułu wykonania usługi agencyjnej/pośrednictwa, jeżeli dokonano podziału przychodów zgodnie z postanowieniami Rekomendacji 8.9.

8.12. Nie ma możliwości rozliczania w czasie kosztów stałych lub niepowiązanych bezpośrednio ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych lub instrumentów finansowych. Powinny one być ujmowane w momencie ich poniesienia. ~~Zatem koszty~~Koszty, o których mowa w Rekomendacji 8.11 związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego ~~mogłyby~~moga być w całości (lit. a) lub części (lit. b) rozliczone metodą efektywnej stopy procentowej ~~po spełnieniu warunków określonych w MSR 39 par. zgodnie z MSSF 9 oraz MSR 39 par. OS 13~~. W przypadku części dotyczącej świadczenia usług, także w ściśle określonych przypadkach inkrementalne (krańcowe) koszty sprzedaży bezpośrednio związane z daną umową mogą podlegać aktywowaniu.

8.13. ~~Jeśli bank~~Jeżeli jednostka wykonuje jakiegokolwiek czynności lub usługi wynikające z

⁸ MSSF 13 szczegółowo reguluje zasady ustalania wartości godziwej instrumentu finansowego metodą dochodową opartą na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą oraz usługi pośrednictwa metodą rynkową polegającą na wykorzystaniu cen i innych odpowiednich informacji generowanych przez identyczne lub porównywalne transakcje rynkowe.

~~zaferowanego~~ produktu ubezpieczeniowego lub ~~jeśli~~ ~~jeżeli~~ wykonywanie takich czynności jest prawdopodobne, wynagrodzenie, o którym mowa w Rekomendacji 8.8 lub jego część należy rozliczać w ~~okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów, trakcie spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonej usługi.~~ Wynagrodzenie to powinno być ujmowane w przychodach z tytułu prowizji.

~~8.14. Bank powinien~~ Jednostka powinna dokonywać szacunku części wynagrodzenia, która będzie zwracana (np. z tytułu wypowiedzenia przez klienta umowy ubezpieczenia, przedpłat lub z innych tytułów) w okresach po sprzedaży produktu ubezpieczeniowego z uwzględnieniem

~~8.14. przepisów par. 55 oraz B20 - B27 MSSF 15.~~ W części odnoszącej się do przychodów rozliczanych według kosztu zamortyzowanego przewidywane zwroty powinny być uwzględnione przy szacowaniu przepływów pieniężnych

~~przyjętych do wyliczenia efektywnej stopy procentowej;~~ natomiast w części rozliczanej na zasadach określonych w Rekomendacji 8.8 powinno ~~być odraçzane w czasie dostanowiç~~ zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia w wysokości przewidywanych zwrotów; w sytuacji, gdy zostanie dokonany podział wynagrodzenia opisany w Rekomendacji 8.9, przewidywane zwroty dotyczące części rozliczanej metodą efektywnej stopy procentowej oraz ujętej jako wynagrodzenie za czynność pośrednictwa ubezpieczeniowego powinny zostać przypisane do tych elementów w sposób analogiczny, jak zostało podzielone wynagrodzenie. Prawdliwość szacunków dotyczących poziomu przewidywanych zwrotów powinna być weryfikowana każdorazowo po powzięciu informacji o istotnych zmianach w tym zakresie, nie rzadziej niż na dzień bilansowy.

8.15. Wynagrodzenie, o którym mowa w Rekomendacji 8.13, powinno być ujmowane w przychodach z tytułu prowizji z zachowaniem ~~zasady określenia stopnia~~ zasad dotyczących spełnienia zobowiązań w czasie określonych w par. 35 - 37 MSSF 15.

~~zaawansowania usługi lub czynności określonej w par. 20 - 26 MSR 18.⁹~~

~~1) Zgodnie z zasadą określenia stopnia zaawansowania usługi przychody ujmuje się w tych okresach, w których odbywa się świadczenie usług. Zasada stopnia zaawansowania usługi na dzień bilansowy może zostać przez bank stosowana wyłącznie w przypadku, gdy wynik transakcji dotyczącej świadczenia usług można w sposób wiarygodny oszacować poprzez spełnienie wszystkich następujących warunków:~~

- ~~a) — kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób;~~
- ~~b) — istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji;~~
- ~~c) — stopień realizacji transakcji na koniec okresu sprawozdawczego może być określony w wiarygodny sposób;~~
- ~~d) — koszty poniesione w związku z transakcją oraz koszty zakończenia transakcji mogą być wycenione w wiarygodny sposób.~~

~~a) W przypadku, gdy bank nie może dokładnie określić liczby działań wykonywanych w~~

⁹ Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

określonym przedziale czasu lub poziomu zwrotów, o których mowa w Rekomendacji 8.14, Zgodnie z zasadami określenia spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia w czasie przychody ujmuje się w miarę upływu czasu, jeżeli spełnione są warunki określone w par. 35 MSSF 15. Pomiar stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia powinien odbywać się z zachowaniem zasad opisanych w par. 39 - 43 MSSF 15.

~~2)–Jednostka ujmuje przychody z tytułu wykonywanych usług lub czynności wynikających z produktu ubezpieczeniowego zaoferowanego przez bank ujmuje się w oparciu o metodę liniową (równomiernie) w okresie życia produktu ubezpieczeniowego, o ile nie istnieją dowody na to, że inna metoda w lepszy sposób zobrazuje stopień zaawansowania realizacji. Jeśli określone usługi lub czynności wykonywane przez bank w okresie życia produktu i związane z tym produktem są bardziej istotne niż pozostałe, ujęcie przychodów jest odłożone do momentu wykonania tych usług lub czynności.~~

~~3)b) spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu tylko wtedy, gdy może dokonać racjonalnego pomiaru stopnia całkowitego spełnienia tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Konsekwencją braku możliwości oszacowania w sposób wiarygodny sposób kosztów usług lub czynności świadczonych przez bankjednostkę w odniesieniu do produktów ubezpieczeniowych lub zwrotów, o których mowa w Rekomendacji 8.14, jest ujmowanie przychodów (zasady opisane w Rekomendacji 8.8) tylko do wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów: (zasady opisane w Rekomendacji 8.8).~~

~~c) Prowizje uzyskiwane za wykonanie ważnej czynności rozpoznawane w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia będą ujmowane w przychodach z tytułu prowizji wówczas, kiedy ważna czynność została zakończona, czyli, gdy warunki zawarte w umowie ubezpieczenia nie zobowiązują bankujednostkę do jakiegokolwiek dalszego działania~~

~~4) formalnego lub zwyczajowego.~~

~~8.16.–Audyty wewnętrzny co najmniej raz w roku przed dniem zamknięcia ksiąg rachunkowych powinien uwzględnić w planie badania sprawdzenie poprawności i zgodności polityki rachunkowości w zakresie ujmowania i rozliczania przychodów oraz kosztów związanych ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych z obowiązującymi przepisami prawa oraz niniejszą Rekomendacją. Sprawdzeniu powinna podlegać również prawidłowość i konsekwencjagięłość stosowania tej polityki w odniesieniu do wszystkich oferowanych przez jednostkę produktów ubezpieczeniowych. Odpowiednio udokumentowane wyniki przeprowadzonych kontroli przekazywane są zarządowi bankujednostki oraz komitetowi audytu lub komisji rewizyjnej (w przypadku banków spółdzielczych).~~

V.I. Relacje z klientami

Rekomendacja 9

8.16. , jeśli istnieje obowiązek utworzenia takiego komitetu.

8.17. Jednostki sporządzające sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości i przepisami wykonawczymi do ustawy o rachunkowości mogą zastosować uproszczenie polegające na rozłożeniu pobranego wynagrodzenia z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych i rozłożeniu kosztów, o których mowa w Rekomendacji 8.11 w czasie przez okres trwania umowy kredytowej, które należy prezentować w przychodzie z tytułu odsetek. Oszacowana przez jednostkę wartość przewidywanych zwrotów powinna stanowić zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia do czasu realizacji zobowiązania.

Rekomendacja 9

Bank Komitet audytu powinien prowadzić rzetelną politykę informacyjną monitorować system kontroli wewnętrznej i system zarządzania ryzykiem w jednostce, w której istnieje obowiązek utworzenia takiego komitetu w zakresie rozliczania przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji produktów ubezpieczeniowych.

9.1. Zadaniem komitetu audytu jest analiza skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w zakresie prawidłowego rozliczania przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji produktów ubezpieczeniowych.

9.2. Członkowie komitetu audytu powinni być informowani o planowanych zmianach w polityce rachunkowości oraz ich wpływie na przyszłe wyniki finansowe oraz istotnych zmianach w zakresie bancassurance.

9.3. Komitet audytu jest zobowiązany do zapewnienia, aby firmy audytorskie biorące udział w opracowaniu zasad rozliczania przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji produktów ubezpieczeniowych dochowywały wszelkich wymogów dotyczących niezależności biegłego rewidenta.

V. Relacje z klientami

Rekomendacja 10

zapewnić, że dystrybucja produktów Jednostka powinna posiadać sporządzone w formie pisemnej procedury określające sposób informowania klientów o oferowanych produktach ubezpieczeniowych w ramach bancassurance nie będzie generować ryzyka oferowania produktów niedostosowanych do oraz uwzględniające wymogi w tym zakresie wynikające z przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Procedury te powinny zapobiegać niedostosowaniu produktu ubezpieczeniowego do wymagań i potrzeb klientów, klienta. Procedury powinny obejmować oferowanie produktów ubezpieczeniowych w ramach dystrybucji oraz przystąpienia do

9.1. Bank powinien posiadać precyzyjnie określone procedury postępowania w zakresie

~~informowania klientów o wszystkich czynnikach, które mają wpływ na podjęcie decyzji dotyczącej zawarcia lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia. Oświadczenie klienta o zapoznaniu się z przekazywanymi mu informacjami, w tym warunkami umowy, powinno być włączone do dokumentacji banku dotyczącej zawarcia lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia.~~

~~9.2. Bank powinien przekazać klientowi informacje, które powinny być sformułowane w sposób jednoznaczny, rzetelny i nie budzący wątpliwości interpretacyjnych oraz nie mogą zawierać informacji wprowadzających w błąd.~~

~~Zakres przekazywanych informacji powinien w szczególności uwzględniać istnienie możliwych wyłączeń i ograniczeń umownych dotyczących wysokości świadczenia i sposobu jego ustalania, karencji itd. W przypadku ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym, niezależnie od wskazania na możliwe zyski, przekazywane informacje powinny w sposób wyczerpujący obejmować kwestie ryzyka związanego z inwestowaniem oraz opłat, do ponoszenia których klient może być zobowiązany.~~

~~9.3. Bank powinien zapewnić klientowi dostęp do materiałów informacyjnych w formie papierowej, elektronicznej lub w innej z nim uzgodnionej.~~

~~9.4. Bank powinien opracować materiał informacyjny tzw. kartę produktu, o której mowa w Rekomendacji 15.4. Karta produktu nie stanowi integralnej części umowy. Bank w ramach współpracy z zakładem ubezpieczeń może posłużyć się kartą produktu opracowaną przez zakład ubezpieczeń lub zapewnić sobie pomoc zakładu ubezpieczeń w tym zakresie.~~

~~9.5. Informacje przekazywane przez bank klientom nie mogą wprowadzać w błąd, np. poprzez reklamę manipulującą informacjami nt. danego produktu finansowego lub zamieszczenie ulotki informacyjnej pomijającej jego istotne cechy. Bank powinien przygotować informacje przekazywane klientowi w taki sposób, żeby były one możliwe do zrozumienia przez przeciętnego klienta (nieprofesjonalnego uczestnika rynku), niezależnie od przyjętego modelu biznesowego dotyczącego usług bancassurance~~

Bank powinien umów ubezpieczenia na cudzy rachunek, jak również oferowania produktu jednostki, na podstawie którego klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej banku.

~~9.6. Jednostka powinna posiadać procedury postępowania zapobiegające oferowaniu produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych ubezpieczeniowych niedostosowanych do indywidualnych wymagań i potrzeb i możliwości klientów (ang.: *misselling*¹⁰), obejmujące. Procedury powinny obejmować zarówno proces~~

¹⁰ *Misselling* – oferowanie usług niedostosowanych do potrzeb i możliwości klientów, takich jak: sytuacja finansowa, pożądany czas trwania inwestycji, wiek klienta, akceptowany poziom ryzyka, poziom wiedzy o rynku finansowym.

sprzedaży, jak i działania marketingowe.

9.7. ~~Bank powinien zapewnić posiadanie przez osoby sprzedające produkty ubezpieczeniowe oraz osoby wykonujące czynności związane z obsługą umów ubezpieczenia wystarczającej wiedzy z zakresu problematyki rynku finansowego i specyfiki danego produktu, poprzez:~~

- ~~a) umożliwienie pracownikom udziału w regularnych szkoleniach, w tym w szczególności w zakresie nowych produktów,~~
- ~~b) weryfikowanie poziomu wiedzy pracowników, w szczególności na podstawie analizy zgłaszanych skarg i wniosków klientów.~~

9.8.10.1. ~~Bank powinien monitorować proces sprzedaży i ustalić politykę wynagrodzeń, która ogranicza ryzyko oferowania produktów niedostosowanych do indywidualnych identyfikację wymagań i potrzeb i możliwości klientów, w szczególności zakładającą brak zależności wysokości wynagrodzeń pracowników odpowiedzialnych za oferowanie produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami bankowymi, jedynie od liczby sprzedanych produktów ubezpieczeniowych (bez uwzględniania ich dopasowania do indywidualnych potrzeb i możliwości klientów). klienta, jak również ocenę czy produkt ubezpieczeniowy jest odpowiedni do jego wymagań i potrzeb.~~

10.2. ~~Bank powinien~~Jednostka powinna posiadać procedury postępowania dotyczące informowania klienta o prawach i obowiązkach wynikających z jego zobowiązania się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki w przypadku umów ubezpieczenia, w których jednostka jest zarówno ubezpieczającym jak i ubezpieczonym, zaś klient na podstawie odrębnej umowy zobowiązany jest pokryć koszty ochrony ubezpieczeniowej jednostki udzielanej na podstawie tej umowy ubezpieczenia. Jednostka powinna posiadać dokumenty potwierdzające, że klient został odpowiednio poinformowany.

Rekomendacja 11

Jednostka powinna jednoznacznie poinformować klienta w jakiej roli występuje - jako pośrednik ubezpieczeniowy, ubezpieczający w umowie ubezpieczenia na cudzy rachunek czy oferujący umowę z jednostką w której klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki.

11.1. Jednostka powinna poinformować klienta czy w przypadku oferowania danej ochrony ubezpieczeniowej występuje w roli pośrednika ubezpieczeniowego oferującego klientowi zawarcie umowy ubezpieczenia, ubezpieczającego oferującego klientowi przystąpienie do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, czy oferującego umowę z jednostką, w której klient zobowiązuje się pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki (klient w nie jest stroną umowy ubezpieczenia, ubezpieczającym i ubezpieczonym jest jednocześnie jednostka). Informacja ta nie powinna wprowadzać klienta w błąd.

11.2. Jednostka, w zależności od roli w jakiej występuje, powinna poinformować klienta jakie są jej obowiązki wobec klienta.

Rekomendacja 12

Jednostka powinna przedstawić klientowi adekwatne i kompletne informacje o oferowanych przez siebie produktach ubezpieczeniowych, w sposób zrozumiały, rzetelny, niebudzący wątpliwości interpretacyjnych oraz nie wprowadzający w błąd, w celu umożliwienia klientowi wyboru produktu ubezpieczeniowego dostosowanego do jego wymagań i potrzeb.

12.1. Jednostka powinna, przed zawarciem umowy ubezpieczenia przez klienta lub przed przystąpieniem do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek przez klienta, uzyskać od niego wszelkie informacje, które umożliwią określenie jego wymagań i potrzeb oraz zaproponować produkt ubezpieczeniowy zgodny z tymi wymaganiami i potrzebami. Identyfikacja wymagań i potrzeb klienta nie powinna sprowadzać się wyłącznie do uzyskania od niego potwierdzenia woli zawarcia lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia.

12.2. Jednostka, określając wymagania i potrzeby klienta, powinna ustalić ryzyka, które klient zamierza objąć ochroną ubezpieczeniową oraz zwrócić szczególną uwagę na ograniczenia i wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

12.3. Jednostka powinna zapewnić, aby materiały marketingowe i reklamowe dotyczące oferowanego produktu ubezpieczeniowego, w ramach dystrybucji lub oferowania przystąpienia do umów ubezpieczenia na cudzy rachunek, nie ukrywały jego istotnych cech. Jednostka nie powinna prezentować korzyści płynących z produktów, jeżeli jednocześnie w sposób jednoznaczny nie wskaże ryzyk, jakie są z nimi związane.

12.4. Jednostka przedstawiając klientowi więcej niż jeden produkt ubezpieczeniowy odpowiadający jego wymaganiom i potrzebom powinna dla każdego produktu przekazać informacje osobno, tak by umożliwić klientowi porównanie rekomendowanych produktów.

9.9.12.5. Jednostka powinna identyfikować i monitorować czynniki powodujące wystąpienie ryzyka reputacji i ryzyka prawnego (ewentualne roszczenia) na wypadek przypadków niedopasowania produktów ~~ubezpieczeniowych~~ do wymagań i potrzeb klienta.

~~9.10. Proces oferowania produktów z obszaru bancassurance powinien uwzględniać potrzebę budowania długoterminowej relacji z klientem.~~

Rekomendacja 13

Jednostka powinna umożliwić klientowi zapoznanie się z postanowieniami umownymi w zakresie stanowiącym o jego prawach i obowiązkach przed podjęciem przez klienta decyzji o złożeniu wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia (pośrednictwo) lub deklaracji przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek.¹¹

¹¹ Art. 808 § 4 kodeksu cywilnego gwarantuje ubezpieczonemu dostęp do umowy w zakresie jego praw i obowiązków dopiero po uzyskaniu statusu ubezpieczonego.

13.1. Jednostka powinna udostępnić klientowi wszelkie wymagane przepisami prawa informacje dotyczące produktu ubezpieczeniowego, o które zwraca się klient. Wszystkie pytania i wątpliwości na temat produktu ubezpieczeniowego powinny zostać wyjaśnione klientowi przez posiadającego niezbędną wiedzę w zakresie bancassurance, merytorycznie przygotowanego pracownika.

13.2. W przypadku każdej zawartej przez jednostkę umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, jednostka powinna udostępnić klientowi umowę ubezpieczenia w części dotyczącej praw i obowiązków klienta.

13.3. Jednostka powinna udostępnić klientowi informacje o postanowieniach umownych dotyczących jego praw i obowiązków związanych z udzielaniem ochrony ubezpieczeniowej. Informacje powinny obejmować również obowiązki jednostki i zakładu ubezpieczeń względem klienta. Informacje te powinny być przekazane przed podjęciem przez klienta decyzji o złożeniu wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia albo deklaracji przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek.

13.4. Jednostka powinna poinformować klienta, że w jego przypadku nie są spełnione warunki konieczne do objęcia ochroną ubezpieczeniową. Przekazana klientowi informacja powinna zawierać uzasadnienie odmowy objęcia ochroną ubezpieczeniową.

13.5. Jednostka powinna poinformować klienta, czy dostępność lub koszt produktu jednostki pozostają uzależnione od zawarcia umowy ubezpieczenia (lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek), przy czym ewentualny wpływ zawarcia umowy ubezpieczenia (lub przystąpienia do umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek) na dostępność lub koszt produktu jednostki nie może naruszać przepisów w zakresie łącznego (wiązanego) oferowania usług przez jednostkę.

Rekomendacja 14

Jednostka powinna poinformować klienta przed podjęciem decyzji o złożeniu wniosku o zawarcie umowy z jednostką, w której zobowiązuje się on do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki o jego prawach i obowiązkach z niej wynikających.

14.1. W przypadku oferowania klientowi umowy z jednostką, w której klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki udzielanej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej przez jednostkę z zakładem ubezpieczeń, w której jednostka jest zarówno ubezpieczającym jak i ubezpieczonym, jednostka powinna jednoznacznie poinformować klienta, że klient nie jest stroną umowy ubezpieczenia.

14.2. Jednostka powinna poinformować klienta o prawach i obowiązkach klienta wynikających z umowy z jednostką, w której klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki. Klient przed wyrażeniem zgody na pokrycie kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki udzielonej na mocy umowy ubezpieczenia, w której jednostka występuje jednocześnie w roli ubezpieczającego i ubezpieczonego powinien zostać poinformowany w zakresie w jakim zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki co najmniej o:

- a) przedmiocie umowy ubezpieczenia i zakresie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń,
- b) podmiotach umowy ubezpieczenia w tym, że klient nie jest stroną umowy ubezpieczenia, tym samym nie jest uprawnionym do świadczenia z umowy ubezpieczenia,
- c) przesłankach, na podstawie których zakład ubezpieczeń może wystąpić z roszczeniem regresowym wobec klienta,
- d) okresie na jaki klient zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki.

14.3. Przed zawarciem przez klienta umowy z jednostką, w ramach której klient wyraża zgodę na pokrycie kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki, jednostka powinna poinformować klienta, w zakresie w jakim zobowiązuje się do pokrycia kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki, o wysokości i zasadach kształtowania się kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki oraz okresie trwania umowy ubezpieczenia.

14.4. Jednostka nie powinna zobowiązywać klienta do pokrywania kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki wynikającej z umowy z jednostką, jeśli ryzyko będące podstawą umowy ubezpieczenia wygasło.

Rekomendacja 15

W przypadku, w którym jednostka wymaga od klienta ochrony ubezpieczeniowej, jednostka powinna zapewnić klientowi swobodę wyboru zakładu ubezpieczeń, z którego usług klient zamierza skorzystać. Dla akceptacji przez jednostkę ochrony ubezpieczeniowej decydujące powinny być kryteria wynikające z wymaganego przez jednostkę zakresu ochrony ubezpieczeniowej.

15.1. Klient powinien mieć możliwość skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej udzielanej przez wybrany zakład ubezpieczeń, w tym zakład ubezpieczeń inny niż współpracujący z jednostką.

15.2. W przypadku, w którym jednostka wymaga ochrony ubezpieczeniowej, powinna poinformować klienta o możliwości wyboru oferty zakładu ubezpieczeń innego niż zakład ubezpieczeń, z którym jednostka współpracuje

15.3. Jednostka powinna przedstawić klientowi, przed zawarciem lub przystąpieniem przez klienta do umowy ubezpieczenia, która jest wymagana przez jednostkę w związku z oferowanym klientowi produktem jednostki, akceptowany przez jednostkę minimalny zakres ochrony ubezpieczeniowej, który uzna za wystarczający dla zabezpieczenia swoich roszczeń, oraz akceptowalny przez jednostkę zakres wyłączeń odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

15.4. W przypadku wyboru przez klienta produktu ubezpieczeniowego, przy oferowaniu którego jednostka nie brała udziału, jednostka dokonuje oceny czy produkt ten odpowiada wymaganemu przez nią zakresowi ochrony ubezpieczeniowej.

15.5. Produkt ubezpieczeniowy wskazany przez klienta powinien spełniać określone przez jednostkę kryteria (minimalne wymagania) dotyczące niezbędnego zakresu ochrony ubezpieczeniowej i akceptowalnego zakresu wyłączeń odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, tj. uzyskania efektywnego zabezpieczenia przed ryzykiem związanym z

nabywanymi przez klienta produktami jednostki oraz efektywnego transferu ryzyka na zakład ubezpieczeń.

15.6. W przypadku możliwości wystąpienia dodatkowych kosztów w związku z akceptacją produktu ubezpieczeniowego wskazanego przez klienta, jednostka informuje o tym klienta, wskazując przyczyny wystąpienia i możliwą wysokość tych kosztów.

Rekomendacja 16

Jednostka nie powinna odmawiać zaakceptowania jako zabezpieczenia ekspozycji kredytowej ochrony ubezpieczeniowej udzielanej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej przez klienta w sytuacji, gdy ochrona ubezpieczeniowa udzielana na podstawie tej umowy ubezpieczenia zapewnia wymagany przez jednostkę zakres ochrony. Jednostka nie może narzucać wymogu przystąpienia przez klienta do umowy ubezpieczenia, w której jednostka występuje jako ubezpieczający. Jednostka nie powinna akceptować ochrony ubezpieczeniowej, która nie spełnia wymaganego przez nią zakresu ochrony.

16.1. Jednostka powinna akceptować ochronę ubezpieczeniową ustanowioną przez klienta bez udziału jednostki (indywidualna umowa ubezpieczenia).

16.2. W przypadku indywidualnej umowy ubezpieczenia jednostka może odmówić akceptacji ochrony ubezpieczeniowej ustanowionej w celu zabezpieczenia ekspozycji kredytowej, jeżeli poszczególne postanowienia umowy ubezpieczenia nie spełniają wymagań jednostki w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego. Jednostka nie może odmówić akceptacji ochrony ubezpieczeniowej ze względu na sytuację finansową zakładu ubezpieczeń, jeżeli jednocześnie akceptuje ustanowienie ochrony ubezpieczeniowej przez zakład ubezpieczeń o porównywalnej lub gorszej sytuacji finansowej, w tym również w obszarze innych produktów jednostki. W przypadku odmowy akceptacji ochrony ubezpieczeniowej ustanowionej bez udziału jednostki, jednostka przedstawia klientowi pisemne uzasadnienie tej odmowy.

16.3. Jednostka nie powinna akceptować produktu ubezpieczeniowego, który nie spełnia kryteriów wymaganego przez jednostkę zakresu ochrony ubezpieczeniowej oraz akceptowalnego przez jednostkę zakresu wyłączeń odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

16.4. Realizacja Rekomendacji 16.3 nie powinna zmierzać do ograniczenia konkurencji na rynku ubezpieczeniowym.

Rekomendacja 17

Rekomendacja 10

W przypadku, gdy klient ma status ubezpieczonego, klient lub jego spadkobiercy powinni mieć zapewnioną możliwość bezpośredniego dochodzenia roszczeń w sytuacji, kiedy jednostka jest podmiotem uprawnionym do dochodzenia wypłaty świadczenia od zakładu ubezpieczeń i podjęcie decyzję o nieskorzystaniu z tego uprawnienia. Jednostka powinna kiedy bank jest podmiotem uprawnionym do dochodzenia wypłaty świadczenia od zakładu ubezpieczeń i podjęcie decyzję o nieskorzystaniu z tego uprawnienia. Bank

~~powinien~~ umożliwić klientowi i jego spadkobiercom samodzielne dochodzenie roszczenia.¹²

~~10.1.17.1. Bank powinien~~ Jednostka powinna posiadać procedury dochodzenia roszczeń ubezpieczeniowych.

~~10.2.17.2. Niezwłocznie~~ W sytuacji, gdy jednostka jest uprawniona do świadczenia z umowy ubezpieczenia, powinna niezwłocznie po powzięciu informacji o ziszczeniu się objętego ochroną ubezpieczeniową zdarzenia losowego ~~bank powinien~~ podjąć działania w celu możliwie najszybszej realizacji świadczenia przez zakład ubezpieczeń.

~~17.3. Bank powinien~~ Jednostka powinna niezwłocznie ~~informować~~ poinformować klienta lub jego spadkobierców, pisemnie lub na innym trwałym nośniku, że dochodzi roszczeń od zakładu ubezpieczeń.

~~10.3.17.4. Bank powinien~~ Jednostka powinna niezwłocznie poinformować klienta lub jego spadkobierców, pisemnie lub na innym trwałym nośniku, o zaniechaniu lub zaprzestaniu dochodzenia roszczeń od zakładu ubezpieczeń. W takiej sytuacji ~~bank powinien~~ jednostka powinna umożliwić klientowi lub jego spadkobiercom bezpośrednie dochodzenie roszczeń oraz ~~informować~~ poinformować o możliwości cesji w przypadku odstąpienia przez ~~bank~~ jednostkę od dalszego dochodzenia roszczeń.

~~17.5. W sytuacji, gdy bank~~ jednostka, jako uprawniony do świadczenia z umowy ubezpieczenia, zdecyduje się odstąpić od dochodzenia wypłaty świadczenia od zakładu ubezpieczeń lub uzyska świadczenie w wysokości niesatysfakcjonującej klienta lub jego ~~spadkobiercę, bank~~ powinienspadkobierców, jednostka powinna dokonać przeniesienia uprawnień do świadczenia na klienta lub jego spadkobierców. W przypadku uprzedniego wyłączenia uprawnienia klienta, jako ubezpieczonego w ramach umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, do żądania należnego

~~10.4. świadczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń, bank powinien~~ jednostka powinna zapewnić przeniesienie praw do dochodzenia świadczenia z umowy ubezpieczenia na ubezpieczonego lub jego spadkobierców. Przeniesienie takie może nastąpić ~~w szczególności~~ automatycznie, na podstawie jeżeli wynika z wcześniejszych ustaleń zawartych w umowie ubezpieczenia. W tym ostatnim przypadku ~~bank powinien~~ jednostka powinna niezwłocznie ~~informować~~ poinformować klienta lub jego spadkobierców, pisemnie lub innym trwałym nośniku, o zajściu zdarzenia powodującego przejście uprawnień ~~banku~~ jednostki na klienta lub jego spadkobierców.

~~10.5.17.6. Wskazanie banku~~ jednostki jako uprawnionego do świadczenia z umowy ubezpieczenia powinno być dokonywane w odrębnym oświadczeniu woli klienta. ~~Za niedopuszczalne należy uznać automatyczne~~ Automatyczne wskazanie ~~banku~~ jednostki jako uprawnionego do otrzymania świadczenia z umowy ubezpieczenia w treści ogólnych

¹² Art. 808 §3 kodeksu cywilnego przewiduje tzw. actio directa, tj. prawo ubezpieczonego (kredytobiorcy) do bezpośredniego dochodzenia świadczenia od zakładu ubezpieczeń. Przepis ten pozwala jednocześnie stronom umowy na wyłączenie takiego uprawnienia. Wówczas tylko ubezpieczający (~~bank~~ jednostka) jest uprawniony do dochodzenia wypłaty świadczenia i tylko od niego zależy, czy będzie korzystał z tego uprawnienia.

warunków ubezpieczenia lub umowy ubezpieczenia należy uznać za niedopuszczalne.

~~10.6.17.7.~~ Bank powinien~~Jednostka powinna~~ informować klienta, czy suma ubezpieczenia, określona w umowie ubezpieczenia zawartej w związku z produktem bankowym~~jednostki~~, pozostaje ograniczona do wysokości ewentualnych roszczeń banku~~jednostki~~ w związku z produktem bankowym~~jednostki~~, czy też świadczenie zakładu ubezpieczeń może przewyższać kwotę należną bankowi~~jednostce~~ w związku z tym ~~produktem~~bankowym.

~~10.7.17.8.~~ Bank powinien~~Jednostka powinna~~ zapewnić klientowi lub jego spadkobiercom uprawnienie do otrzymania tej części świadczenia z umowy ubezpieczenia, która pozostaje po zaspokojeniu roszczeń banku~~jednostki~~.

Rekomendacja 1118

W przypadku, gdy klient ma status ubezpieczonego, a bank~~jednostka~~ jest ubezpieczającym, bank powinien~~jednostka powinna~~ podejmować działania w interesie klienta lub jego spadkobierców.

Bank powinien

~~11.1.18.1.~~ Jednostka powinna dołożyć należytej staranności, aby ochrona ubezpieczeniowa, którą obejmowani są ich klienci, uwzględniała ryzyko, jakie wiąże się z danym produktem bankowymjedenstki oraz potrzeby klienta wynikające z jego ewentualnych zobowiązań wobec bankujedenstki.

~~11.2.18.2.~~ Bank powinienJednostka powinna dołożyć należytej staranności, aby warunki objęcia ochroną ubezpieczeniową, określone w umowach z zakładami ubezpieczeń były zgodne z przepisami prawa.

~~11.3.18.3.~~ Bank—powinienJednostka powinna monitorować wykonywanie umowy ubezpieczenia przez zakład ubezpieczeń, a w przypadku stwierdzenia jej realizacji niezgodnie z postanowieniami umowy, podejmować stosowne działania (m.in. złożenie skargi, reklamacji) oraz poinformować klienta o podjętych działaniach.

~~11.4.~~ Bank powinien monitorować liczbę decyzji odmownych zakładu ubezpieczeń co do wypłat świadczeń oraz analizować uzasadnienia tych decyzji.

~~11.5.18.4.~~ W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących np. trybu, terminowości, czy rzetelności załatwienia skarg, reklamacji i wypłaty świadczeń, bank powinien podejmowaćjednostka powinna podjąć skuteczne działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

~~18.5.~~ Bank powinienJednostka powinna monitorować liczbę decyzji odmownych zakładu ubezpieczeń co do wypłat świadczeń z umów ubezpieczenia oraz przyczyn odmów, na bazie zagregowanych i zanonimizowanych danych pod kątem czy przyczyna odmów nie jest zależna od sposobu działania lub jego zaniechania przez jednostkę.

~~11.6.18.6.~~ Jednostka powinna zapewnić klientowi w każdym przypadku prawo do rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej, przy czym:

- a) w przypadku, gdy ochrona ubezpieczeniowa stanowi zabezpieczenie dla produktu bankowegojednostki, a konsekwencją rezygnacji z tej ochrony może być obowiązek dostarczenia innego zabezpieczenia należności z tytułu umowy o produkt bankowyjednostki, zmiana kosztów tego produktu bankowego, zmiana warunków umowy o ten produkt bankowy lub wypowiedzenie przez bankjednostkę umowy o produkt bankowy, bank powinienjednostki, jednostka powinna poinformować o tym klienta,
- b) bankjednostka nie powinienpowinna pobierać żadnych opłat z tytułu rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej.

~~11.7.18.7.~~ Bank powinien—dokładaćJednostka powinna dołożyć należytej staranności, aby klient w pełni skorzystał z uprawnień wynikających z objęcia go ochroną ubezpieczeniową. W przypadku:

- a) a) rozwiązania umowy ubezpieczenia zawartej z zakładem ubezpieczeń w okolicznościach, na które bank miałjednostka miała wpływ, bank powinienjednostka powinna podjąć działania w celu zapewnienia klientowi możliwości kontynuacji ochrony ubezpieczeniowej w ramach dostępnej oferty na rynku ubezpieczeniowym,

Rekomendacja 12

- b) ~~b) ustania ochrony ubezpieczeniowej z innych przyczyn bank powinien, jednostka powinna~~ poinformować klienta o tym fakcie,
- c) wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu wskazanego w zawartej umowie ubezpieczenia ~~bank powinien, jednostka powinna~~ dokonać zwrotu klientowi kosztów za niewykorzystany okres ochrony.

~~Bank powinien przedstawić klientowi informacje o oferowanych przez siebie produktach ubezpieczeniowych towarzyszących oferowanemu produktowi bankowemu w celu umożliwienia klientowi wyboru produktu ubezpieczeniowego.~~

~~12.1. W celu umożliwienia klientowi dokonania wyboru produktu ubezpieczeniowego, bank powinien przedstawić klientowi informacje o oferowanych przez siebie produktach ubezpieczeniowych towarzyszących lub mogących towarzyszyć produktowi bankowemu oferowanemu klientowi (ofercie produktów zakładów ubezpieczeń, z którymi bank współpracuje), w sposób umożliwiający klientowi porównanie ofert produktów ubezpieczeniowych. Materiały informacyjne w tym zakresie powinny zawierać co najmniej wyjaśnienia w zakresie oferowanego przez bank produktu ubezpieczeniowego dotyczące:~~

- ~~a) zakresu ochrony ubezpieczeniowej,~~
- ~~b) wysokości opłat, które klient będzie zobowiązany ponieść,~~
- ~~c) wyłączenia odpowiedzialności,~~
- ~~d) zasad wypłaty świadczeń ubezpieczeniowych,~~
- ~~e) zasad składania i rozpatrywania reklamacji.~~

~~12.2. W przypadku wyboru produktu ubezpieczeniowego przez klienta bank dokonuje oceny tego produktu pod kątem spełnienia zakresu ochrony ubezpieczeniowej wymaganej przez bank.~~

~~12.3. Produkt ubezpieczeniowy wskazany przez klienta powinien spełniać kryteria (minimalne wymogi) określone przez bank dotyczące niezbędnego zakresu ochrony ubezpieczeniowej i akceptowalnego zakresu wyłączeń odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, tj. uzyskania efektywnego zabezpieczenia przed ryzykiem związanym z nabywanymi przez klienta produktami bankowymi oraz efektywnego transferu ryzyka na zakład ubezpieczeń.~~

~~12.4. W przypadku możliwości wystąpienia dodatkowych kosztów w związku z akceptacją produktu ubezpieczeniowego wskazanego przez klienta, bank informuje o tym klienta, wskazując przyczynę wystąpienia i możliwą wysokość tych kosztów.~~

Rekomendacja 1319

~~Bank powinien zapewnić swobodę wyboru przez klienta zakładu ubezpieczeń, z którego usług klient zamierza skorzystać. Dla akceptacji przez bank ochrony ubezpieczeniowej decydujące powinny być kryteria wynikające z wymaganego przez bank zakresu ochrony ubezpieczeniowej.~~

~~13.1. Bank może współpracować z jednym lub kilkoma wybranymi zakładami ubezpieczeń, które przygotowują produkty ubezpieczeniowe dedykowane konkretnym produktom bankowym oferowanym przez bank. Klient banku powinien mieć możliwość skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej udzielanej przez wybrany zakład ubezpieczeń, w tym inny niż współpracujący z bankiem.~~

~~13.2. W przypadku, w którym bank wymaga ochrony ubezpieczeniowej lub taką ochronę rekomenduje, powinien poinformować klienta o możliwości wyboru oferty innego zakładu ubezpieczeń niż proponowany przez bank.~~

~~13.3. Bank powinien przedstawić klientowi, przed zawarciem lub przystąpieniem przez klienta do umowy ubezpieczenia, która jest wymagana lub rekomendowana przez bank w związku z oferowanym klientowi produktem bankowym, akceptowany przez bank minimalny zakres ochrony ubezpieczeniowej, który uzna za wystarczający dla zabezpieczenia swoich roszczeń.~~

Rekomendacja 14

Bank nie powinien odmawiać zaakceptowania jako zabezpieczenia ekspozycji kredytowej ochrony ubezpieczeniowej udzielanej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej przez klienta. Bank nie może narzucać wymogu przystąpienia przez klienta do umowy ubezpieczenia, w której bank występuje jako ubezpieczający. Bank nie powinien akceptować ochrony ubezpieczeniowej, która nie spełnia wymaganego przez bank zakresu ochrony. Rekomendacja nie dotyczy ubezpieczeń interesu banku.

~~14.1. Bank powinien akceptować ochronę ubezpieczeniową, ustanowioną przez klienta bez udziału banku (indywidualna umowa ubezpieczenia) także w sytuacji, gdy bank oferuje możliwość skorzystania z takiej ochrony ubezpieczeniowej jako ubezpieczający w ramach umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek.~~

~~14.2. W przypadku indywidualnej umowy ubezpieczenia, bank może odmówić akceptacji ochrony ubezpieczeniowej ustanowionej w celu zabezpieczenia ekspozycji kredytowej, jeżeli poszczególne postanowienia umowy ubezpieczenia nie spełniają wymagań banku w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego. Bank nie może odmówić akceptacji ochrony ubezpieczeniowej ze względu na sytuację finansową zakładu ubezpieczeń, jeżeli jednocześnie akceptuje ustanowienie ochrony ubezpieczeniowej przez zakład ubezpieczeń o porównywalnej lub gorszej sytuacji finansowej, w tym również w obszarze innych produktów bankowych. W przypadku~~

~~odmowy akceptacji ochrony ubezpieczeniowej ustanowionej bez udziału banku, bank przedstawia klientowi pisemne uzasadnienie tej odmowy.~~

~~14.3. Bank nie powinien akceptować ochrony ubezpieczeniowej, która nie spełnia wymaganego przez bank zakresu.~~

~~14.4. Realizacja Rekomendacji 14.3 nie powinna zmierzać do ograniczenia konkurencji na rynku ubezpieczeniowym.~~

Rekomendacja 15

~~Bank powinien umożliwić klientowi zapoznanie się z postanowieniami umownymi w zakresie stanowiącym o jego prawach i obowiązkach przed zawarciem umowy ubezpieczenia przez klienta (pośrednictwo) lub przed wyrażeniem zgody przez klienta na finansowanie składki ubezpieczeniowej (umowa ubezpieczenia na cudzy rachunek).¹³ Bank powinien przedstawić klientowi adekwatne i kompletne informacje o produkcie ubezpieczeniowym, w szczególności w zakresie rodzajów ryzyka objętych umową ubezpieczenia, warunków ochrony ubezpieczeniowej i wyłączeń z jej zakresu, możliwych przyczyn odmowy wypłaty świadczenia oraz zasad dotyczących finansowania ochrony ubezpieczeniowej.~~

~~15.1. Bank powinien poinformować klienta, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa klient ma możliwość żądania dostępu do odpowiednich informacji, wskazanych w tych przepisach prawa¹⁴.~~

~~15.2. W przypadku każdej umowy ubezpieczenia, w tym w szczególności umowy ubezpieczenia grupowego, bank zobowiązuje się, w ramach umowy z klientem o produkt bankowy albo umowy mającej za swój przedmiot objęcie klienta ochroną ubezpieczeniową, do udostępniania klientowi umowy ubezpieczenia w części dotyczącej praw i obowiązków klienta.~~

~~15.3. Bank powinien zapewnić klientowi informacje o postanowieniach umownych dotyczących jego praw i obowiązków związanych z udzielaniem ochrony ubezpieczeniowej. Informacje powinny obejmować również obowiązki banku i zakładu ubezpieczeń względem klienta. Informacje powyższe powinny być przekazane przed wyrażeniem przez klienta zgody na zawarcie umowy ubezpieczenia albo na finansowanie składki ubezpieczeniowej.~~

~~15.4. Przekazywane przez bank klientowi informacje o produkcie ubezpieczeniowym powinny być zebrane w materiał informacyjny, tzw. kartę produktu, dotyczący~~

¹³ Art. 808 § 4 kodeksu cywilnego gwarantuje ubezpieczonemu dostęp do umowy w zakresie jego praw i obowiązków dopiero po uzyskaniu statusu ubezpieczonego.

¹⁴ W szczególności bank powinien poinformować ubezpieczonego o uprawnieniu z art. 13 ust. 3e ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 950 z późn. zm.), który stanowi, że w przypadku grupowych umów ubezpieczenia, o którym mowa w dziale I załącznika do ustawy, zakład ubezpieczeń, na żądanie ubezpieczonego, jest obowiązany do przekazania informacji określonych w ust. 2 3a tej ustawy, jak również o uprawnieniu, o którym mowa w art. 808 § 4 kodeksu cywilnego.

co najmniej¹⁵:

- a) zakresu ochrony ubezpieczeniowej;
- b) opisu świadczeń przysługujących klientowi lub innym osobom z umowy ubezpieczenia;
- c) wysokości, terminów uiszczania i sposobu naliczania wszystkich kosztów ponoszonych przez klienta, w szczególności składek ubezpieczeniowych, w tym określenie, czy koszty te będą ponoszone jednorazowo, czy okresowo, jak również zasad zmniejszania i zwiększania tych kosztów;
- d) zasad ustalania wysokości świadczenia należnego z tytułu umowy ubezpieczenia, w tym czynników, które mogą mieć wpływ na zmianę wysokości świadczenia;
- e) wysokości sumy ubezpieczenia oraz zasad i przesłanek jej ewentualnej zmiany;
- f) okresu ochrony ubezpieczeniowej oraz zasad kontynuacji lub wznowienia tej ochrony;
- g) warunków wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń;
- h) prawa i sposobu rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej wraz z informacją o jej skutkach oraz wysokości kosztów z tym związanych, ponoszonych przez klienta;
- i) zasad i trybu zgłaszania zdarzenia ubezpieczeniowego i reklamacji;
- j) sposobu i trybu rozpatrywania skarg;
- k) zasad obejmowania ochroną ubezpieczeniową osób innych niż klient i zakresu tej ochrony;
- l) wskazania podmiotu uprawnionego do otrzymania świadczenia z umowy ubezpieczenia;
- m) prawa do odstąpienia od umowy ubezpieczenia w przypadku, gdy takie uprawnienie przysługuje klientowi;
- n) przepisów regulujących ewentualne opodatkowanie świadczeń zakładu ubezpieczeń.

15.5. Bank powinien przekazywać klientowi informacje z wyeksponowaniem

¹⁵ Na podstawie postanowień rekomendacji opracowanych przez ZBP i PIU, obejmujących Rekomendację dobrych praktyk na polskim rynku bancassurance w zakresie ubezpieczeń ochronnych powiązanych z produktami bankowymi, Rekomendację w sprawie dobrych praktyk w zakresie ubezpieczeń finansowych

~~postanowień szczególnie istotnych dla klienta (jak np. wyłączenia z zakresu ochrony ubezpieczeniowej, wysokość opłat itd.).~~

~~powiązanych z produktami bankowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz Rekomendację dobrych praktyk na polskim rynku bancassurance w zakresie ubezpieczeń z elementem inwestycyjnym lub oszczędnościowym.~~

~~15.7. Bank powinien poinformować klienta, że w jego przypadku nie są spełnione warunki konieczne do objęcia ochroną ubezpieczeniową. Wymagane jest uzasadnienie takiego działania.~~

~~15.8. Bank powinien informować klienta o mających wpływ na jego prawa i obowiązki warunkach umownych pomiędzy bankiem a zakładem ubezpieczeń, w tym o sposobie pobierania składki i dochodzenia wypłaty świadczeń, jeżeli umowa zawiera ustalenia w tym zakresie.~~

~~15.9. Bank powinien informować klienta, czy dostępność lub koszt produktu bankowego pozostają uzależnione od zawarcia umowy ubezpieczenia (lub skorzystania z umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek), przy czym ewentualny wpływ zawarcia umowy ubezpieczenia (lub skorzystania z umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek) na dostępność lub koszt produktu bankowego nie może naruszać przepisów w zakresie łącznego (wiązanego) oferowania usług przez bank.~~

Rekomendacja 16

Bank powinien **Jednostka powinna** posiadać zasady/procedury postępowania w przypadku umów ubezpieczenia, na podstawie których zakład ubezpieczeń może występować z **roszczeniem**

roszczeniem regresowym do klienta ~~banku~~.

~~16.1.19.1. Bank powinien posiadać odpowiednią politykę informacyjną. Jednostka powinna posiadać sporządzone w formie pisemnej procedury informowania klientów w odniesieniu do umów ubezpieczenia, na podstawie których zakład ubezpieczeń może występować z roszczeniem regresowym do klienta~~ ~~banku~~. Informacje przekazywane klientowi w tym zakresie przez ~~bank~~ jednostkę nie mogą wprowadzać klienta w błąd.

~~19.2. 16.2~~ Jednostka będąca uprawnionym do dochodzenia świadczenia z umowy ubezpieczenia, która nie prowadzi do wygaśnięcia części lub całości zobowiązania klienta w sytuacji spełnienia świadczenia przez zakład ubezpieczeń w ramach udzielonej ochrony ubezpieczeniowej jednostki, powinna poinformować klienta, przed zawarciem umowy z jednostką, w której klient wyraził zgodę na pokrycie kosztów ochrony ubezpieczeniowej jednostki, że zakład ubezpieczeń może wystąpić wobec niego z roszczeniem regresowym.

~~19.3.~~ Informacja o zawarciu przez ~~bank~~ jednostkę umowy ubezpieczenia, w przypadku której zakład ubezpieczeń może występować z roszczeniem regresowym do klienta ~~banku~~, powinna wyraźnie wskazywać, że klient nie jest beneficjentem ochrony ubezpieczeniowej

z tytułu tej umowy ubezpieczenia, tj. w szczególności że spełnienie świadczenia przez zakład ubezpieczeń powoduje wyłącznie zmianę wierzyciela i nie zwalnia klienta z obowiązku świadczenia w zakresie zapłaty dokonanej przez zakład ubezpieczeń.

19.4. Bank powinienJednostka powinna poinformować klienta w formie pisemnej, lub innej przewidzianej w umowie ubezpieczenia lub innej umowie klienta z jednostką, o wystąpieniu do zakładu ubezpieczeń o spełnienie świadczenia określonego w umowie ubezpieczenia oraz o konsekwencjach tego działania dla klienta, oraz przekazywać mu informacje na temat tego postępowania na każdym jego etapie.

~~16.3.~~19.5. Jednostka powinna powstrzymać się przed bezpośrednim obciążaniem klienta kosztami składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia, w której zakładowi ubezpieczeń przysługuje roszczenie regresowe względem klienta ~~banku~~.

Rekomendacja 17

~~Bank będący ubezpieczającym może otrzymywać od klienta wyłącznie zwrot kosztów związanych z zawarciem i obsługą umowy ubezpieczenia.~~

~~17.1. W sytuacji, kiedy bank występuje jako ubezpieczający, bank może otrzymywać zwrot kosztów czynności związanych z zawarciem i obsługą umowy ubezpieczenia wyłącznie w zakresie odpowiadającym ponoszonym kosztom z tego tytułu. Ekwiwalent ten może być opłacany wyłącznie przez klienta. W takim przypadku bank powinien dokonać stosownych ustaleń w bezpośredniej relacji pomiędzy nim a klientem banku (ubezpieczonym), np. poprzez zawarcie ponoszonych przez klienta kosztów z tego tytułu, w marży umowy kredytu lub w drodze odrębnej umowy o objęcie klienta ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek.~~

~~17.2. W przypadku należności z tytułu zwrotu kosztów, w szczególności w przypadku zwrotu kosztów, o którym mowa w Rekomendacji 17.1., należności te powinny być określone wprost i nie powinny być uzależnione od wysokości składki lub świadczeń wypłacanych z tytułu umowy ubezpieczenia.~~

Rekomendacja 18

~~Wynagrodzenie banku z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych powinno być ustalane przy uwzględnieniu ponoszonych przez bank kosztów.~~

~~18.1. W przypadku pobierania wynagrodzenia przez bank z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych (pośrednictwo ubezpieczeniowe), bank powinien zapewnić, aby wysokość wynagrodzenia banku jako pośrednika ubezpieczeniowego nie podważała zaufania klienta do rynku finansowego.~~

~~18.2. Wynagrodzenie banku z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych powinno być ustalane z uwzględnieniem kosztów ochrony ubezpieczeniowej.~~

Rekomendacja 19

~~Bank powinien jednoznacznie wskazywać klientowi czy występuje w roli pośrednika ubezpieczeniowego, czy ubezpieczającego.~~

~~19.1. Zasady współpracy pomiędzy bankiem a zakładem ubezpieczeń powinny być przejrzyste i jednoznaczne. Przekazywane klientowi informacje na temat tej współpracy nie mogą wprowadzać w błąd w odniesieniu do roli banku i zakładu ubezpieczeń oraz rodzaju umowy ubezpieczenia.~~

~~19.2. Bank powinien informować klienta jakie są obowiązki banku wobec klienta oraz jakie czynniki spowodują, że dalsze czynności w procesie dochodzenia roszczeń powinny być podjęte przez klienta.~~

Rekomendacja 20

~~Bank powinien~~ Wynagrodzenie i inne korzyści jednostki otrzymywane z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego powinny być ustalane przy uwzględnieniu wysokości ponoszonych przez jednostkę kosztów.

~~20.1. Jednostka powinna zapewnić, aby wysokość wynagrodzenia i wartość innych korzyści jednostki z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego nie podważały zaufania klienta do rynku finansowego.~~

~~20.2. Wynagrodzenie i inne korzyści jednostki z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego powinny być ustalane z uwzględnieniem kosztów ochrony ubezpieczeniowej.~~

Rekomendacja 21

~~Jednostka powinna~~ dochować należytej staranności w zakresie postanowień umowy ubezpieczenia zawieranej jako ubezpieczający z zakładem ubezpieczeń, jak również umowy ubezpieczenia, przy której zawarciu jednostka pośredniczy.

~~20.1. W przypadku stwierdzenia występowania~~ 21.1. Jednostka jako ubezpieczający powinna odmówić zawarcia umowy ubezpieczenia jeśli zidentyfikowano w umowie niedozwolonych postanowień umownych ubezpieczenia niedozwolone postanowienia umowne (tzw. klauzule abuzywne) bank powinien odmówić zawarcia umowy lub – jeżeli). Jeżeli abuzywność postanowień ujawniła się po zawarciu umowy ubezpieczenia – , jednostka powinna podjąć działania zmierzające do usunięcia takich postanowień.

~~21.2. Bank powinien posiadać procedury postępowania~~ Jednostka jako pośrednik ubezpieczeniowy w odniesieniu do pobierania opłat likwidacyjnych sytuacji zidentyfikowania w przypadku wcześniejszego wygaśnięcia umowy umowie ubezpieczenia niedozwolonych postanowień umownych powinna niezwłocznie zaprzestać ich oferowania i poinformować o charakterze inwestycyjnym, w szczególności w przypadku tym współpracujący z nią zakład ubezpieczeń lub jeśli abuzywność postanowień ujawniła się po zawarciu przez klienta umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Bank powinien, niezwłocznie poinformować strony umowy o konieczności

podjęcia działań zmierzających do usunięcia takich postanowień.

20.2.21.3. Jednostka powinna dokonywać analizy umowy ubezpieczenia pod kątem zgodności postanowień umownych z przepisami prawa i orzecznictwem w zakresie stosowania opłat (w tym opłat likwidacyjnych) i dokumentowania ewentualnych innych rozliczeń z klientem.

20.3. ~~Bank powinien~~Jednostka powinna przyjmować w umowie z zakładem ubezpieczeń taki system wynagradzania z tytułu dystrybucji ~~ubezpieczeń inwestycyjnych~~ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym, który nie będzie generował nadmiernego ryzyka dla działalności prowadzonej przez ~~bank~~jednostkę, w tym uwzględniając prawa klienta do wcześniejszego rozwiązania umowy ubezpieczenia i roszczeń z tym związanych.

VI. System kontroli wewnętrznej w zakresie bancassurance

Rekomendacja 2122

~~System kontroli wewnętrznej w banku powinien obejmować~~ Jednostka powinna zapewnić, aby system kontroli wewnętrznej funkcjonował zgodnie z postanowieniami, odpowiednio Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach i Rekomendacji B-SKOK dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ładu korporacyjnego spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, obejmował działalność jednostki w zakresie bancassurance, w tym zwłaszcza procesy związane z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych oraz stosowanie odpowiedniego sposobu rozliczania przychodów związanych z oferowaniem ubezpieczeń przez bankjedenstkę.

~~21.1.~~ 22.1. ~~Celem systemu kontroli wewnętrznej w~~ odniesieniu do ~~zakresie~~ bancassurance jest przede wszystkim skuteczne zapewnienie zgodności działalności jednostki w zakresie bancassurance ~~z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi, w tym zwłaszcza dotyczącymi oferowania produktów ubezpieczeniowych oraz stosowania odpowiedniego sposobu rozliczania przychodów związanych z oferowaniem ubezpieczeń przez bankjedenstkę.~~

~~21.2.~~ 22.2. ~~W ramach systemu kontroli wewnętrznej~~ bank powinien ~~jednostka powinna~~ w szczególności ocenić ryzyko osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej w odniesieniu do bancassurance oraz stosować adekwatne i skuteczne procedury i mechanizmy kontrolne zapewniające realizację tych celów.

~~21.3.~~ 22.3. ~~Zarząd powinien zaprojektować, wprowadzić oraz zapewnić działanie adekwatnego i skutecznego~~ W ramach systemu kontroli wewnętrznej obejmującego jednostka powinna stosować mechanizmy kontrolne zapewniające przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w zakresie bancassurance- w szczególności poprzez:

~~21.4. Rada nadzorcza powinna nadzorować system kontroli wewnętrznej w odniesieniu do bancassurance i oceniać go w ramach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej banku.~~

~~21.5. Istniejąca w ramach systemu kontroli wewnętrznej komórka do spraw zgodności powinna identyfikować, oceniać, kontrolować, monitorować oraz raportować w zakresie ryzyka braku zgodności w odniesieniu do bancassurance.~~

- ~~a) odpowiedni podział obowiązków w jednostce w ramach wewnętrznej struktury organizacyjnej,~~
- ~~b) ocenę stosowania polityki zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności w obszarze bancassurance oraz procedur związanych z zarządzaniem ryzykiem prowadzonej działalności w obszarze bancassurance w jednostce oraz rejestrowanie wszelkich odstępstw i naruszeń odnośnie ww. procedur,~~
- ~~c) ocenę struktury i poziomu limitów ograniczających ryzyko prowadzonej działalności w obszarze bancassurance, zasad ich zatwierdzania oraz podejmowania działań~~

zapobiegających ich przekraczaniu.

21.6.22.4. Istniejąca w ramach systemu kontroli wewnętrznej komórka audytu wewnętrznego w związku z badaniem i oceną, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, powinna przynajmniej raz w roku badać i oceniać adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w odniesieniu do bancassurance, w tym także badać i oceniać działanie komórki do spraw zgodności w odniesieniu do bancassurance.

22.5. W ramach systemu kontroli wewnętrznej jednostka powinna kontrolować spełnienie wymogów dotyczących merytorycznego przygotowania osób zaangażowanych w oferowanie produktów ubezpieczeniowych w ramach bancassurance.

22.6. Raporty z przeprowadzonych audytów wewnętrznych w zakresie bancassurance powinny być przekazywane do kierownictwa audytowanych komórek organizacyjnych jednostki po każdym przeprowadzonym audycie wewnętrznym, niezależnie od tego, czy zidentyfikowane zostały jakiegokolwiek nieprawidłowości.

22.7. Wyniki audytów wewnętrznych w zakresie bancassurance powinny zawsze być udokumentowane i zaraportowane do zarządu oraz komitetu audytu lub rady nadzorczej, jeżeli pełni ona funkcję komitetu audytu. Działania podjęte przez jednostkę w związku z wynikami audytu wewnętrznego powinny być monitorowane i odpowiednio nadzorowane.

Spis treści

Wstęp	Str. 2
Słowniczek stosowanych pojęć	Str. 6
Spis rekomendacji	Str. <u>78</u>
I. Zarząd i rada nadzorcza	Str. 117
II. Zabezpieczenie banku przed <u>Zarządzanie</u> ryzykiem działalności w zakresie bancassurance	Str. 1719
III. Rola banku <u>jednostki</u>	Str. 1971
IV. Polityka rachunkowości	Str. 2077
V. Relacje z klientami	Str. 2627
VI. System kontroli wewnętrznej w zakresie bancassurance	Str. 2726

Opracowano we współpracy:

~~Departamentu Regulacji Bankowych, Instytucji Płatniczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych UKNF, oraz
Departamentu Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych UKNF~~